

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLIII Ч. 6 ЧЕРВЕНЬ — 1986 — JUNE No. 6 VOL. XLIII

ЗМІСТ

"Катастрофа, трагедія, злочин ..."	1
О. Лісківська. Пресова Конференція	2
Конкурс на стипендію з фонду СУА ім. Еви Сташків	4
М. Богачевська-Хсмиж. Конференція Міжнародної Жіночої Ради	5
Л. Коленська. Віра Вовк (продовження)	7
Що згадуємо в червні?	9
Х. Годів-Юзич. Калейдоскоп жіночого життя	10
Ю. Залізник. Олена Залізник (продовження)	11
В. Соклі. Дорогі мої школярки	13
Вісті з Централі	16
Конференція голів	17
Фонд ім. О. Лотоцької	18
СФУЖО	19
На організаційні теми. Л. Мичковська. Організаційний день СУА	20
Ukrainian Woman in Two Worlds Conference Registration Form	22
Our Life	
News from UNWLA Headquarters. <i>In matters of Chernobyl</i>	23
M. Bohachevsky-Chomiak. <i>Plenary Conference in London</i>	25
Scholarship Competition	26
M. Baczynsky. <i>The Conference in London</i>	27
Happy Birthday — <i>To the Lady in the Harbor</i>	30
Volunteering — <i>Backbone of development</i>	30
Cooky's Corner. <i>Filbert Swirl Butter Cake</i>	31
Х. Навроцька. Наше харчування	32
Хроніка округи Дітройт	33
Стипендійна акція СУА	36

ГОЛОВНА УПРАВА СУА РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ "НАШОГО ЖИТТЯ"

108 Second Ave.

New York, N. Y. 10003

Tel. (212) 533-4646

Редактор Ольга Лісківська

Tel. (212) 674-5508

Український Музей — 203 Second Ave., New York, N. Y. 10003 Tel. (212) 228-0110

Редактор — Ольга Лісківська

Редактор "Our Life" — Марта Бачинська

Мовна редакція — Наталя Ливицька-Холодна

На обкладинці: "Десь на Верховині". Ліногравюра. Маріон Ілку. 1966
Cover: Somewhere in Verkhovina. Lithograph. Marion Ilku. 1966.

"Second-Class Postage Paid at New York, N. Y. and at additional mailing offices"

Copyright 1983 Ukrainian National Women's League of America, Inc.
International Copyright Secured — All Rights Reserved

Published in U.S.A.

ЕКЗЕКУТИВА

Іванна Рожанковська	— голова
Марія Томоруг	— 1-ша заступниця голови
Марта Данилюк	— 2-га заступниця голови для справ організаційних
Лідія Гладка	— 3-тя заступниця голови для справ культури
Марта Хомяк	— 4-та заступниця для справ зв'язків
Любомира Артимішин	— протоколярна секретарка
Марія Савчак	— кореспонденційна секретарка
Розалія Полчі	— англомова секретарка
Александра Кіршак	— скарбничка
Іванна Ратич	— фінансова секретарка
Ірена Куровицька	— вільний член
Марія Радович	— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Любов Волинець	— музейно-мистецька
Ліда Черник	— суспільної оліки
Анна Кравчук	— стипендій
Анна Максимович	— пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Лончина	— Дітройт
Марія Кондраг	— Філадельфія
Леся Гой	— Нью-Йорк
Марія Крамарчук	— Північний Нью-Йорк
Ольга Тритяк	— Нью Джерзі
Тетяна Сілецька	— Огайо
Марія Наваринська	— Чикаго
Валентина Ходовська	— Нова Англія
Теодозія Кушнір	— Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ірена Кіндрачук	— голова
Евгенія Новаківська	— членка
Анна Сафіян	
Ольга Літелло	— заступниця
Леся Гой	— заступниця

ПРЕДСТАВНИЦТВА

"НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers, 49 Linden Gardens
Notting Hill Gate, London W 2

АВСТРАЛІЯ:

"Library & Book Supply"
16a Prospect St.
Gleroy, W9, Victoria
Australia

ФРАНЦІЯ:

Daria Melnykovych
c/o N. 7 887 93 de Paris
26 rue de Tercy, Paris 18-2.
France

НІМЕЧЧИНА:

Ukrainischer Frauenverband
Haus der Begegnung
8 Munchen 5, Rumfordstr. 21

"Катастрофа, трагедія, злочин ..." В кожній розмові, в газетах, по телевізії повторювалися ці слова й ніяк людина не могла збагнути всієї ваги й значення нуклеарного вибуху, який стався на Чорнобильській електростанції в Україні.

Глибоко стурбовані цією вісткою, ми, як і всі інші, пильно спостерігали за розвитком подій. Окрім небезпеки від радіації світ занепокоївся поведінкою радянського уряду під час цього нещастя. Для українців у вільному світу байдужість ССРСР до свого населення і людей всього світу, яка виявилася в приховуванні потрібних відомостей, ще більше підкреслювала загально нам відомі й знані факти. Радянський уряд не раз зневажливо, навіть злочинно ставився до стану здоров'я і життя свого населення. А щодо відповідальності перед світом то її майже зовсім не існує. Коли ССРСР провиниться в чомусь великому, він негайно шукає когось малого обвинуватити. Так і в цьому випадку покарали лише 3 осіб. Натомість стали валити вину на західний світ, зокрема, на США, які мовляв, використовували цю нагоду для поширення антирадянської пропаганди. Це ще раз доводить, що поведінка урядовців ССРСР повинна переконати західний світ, що їхні сподівання, на якусь позитивну зміну під проводом Горбачова не здійсняться.

Ця страшна подія глибоко стурбувала українську громаду у вільному світі. В понеділок 28-го квітня після перших повідомлень, коли ще не було змоги як слід зрозуміти, що сталося, необхідно було перш за все подбати про те, щоб одержати правдиву інформацію з України. Американські засоби масової комунікації хотіли відразу довідатись, які відомості ми мали з України. Крім того, треба було негайно подавати їм загальні відомості про Україну, її населення, історію та, зокрема, про околиці Чорнобиля.

Українська громада з великим здивуванням мусіла переконатися, що західня преса надзвичайно мало була обізнана з "українським питанням" і продовжувала й далі плутати Росію з Советським Союзом. Дехто міг би сказати, що це вина нашої громади, яка не вміла виконати цю "просвітню" роботу. Проте не варто засуджувати наші організації за те, що в цій справі не все вдавалося зробити. Зрештою західні засоби масової комунікації, на превеликий жаль, не завжди хотіли знати правду про долю українців. Прикро й сумно, що в час такої трагедії світ нарешті звернув увагу на Україну.

Саме ця обставина повинна нас мобілізувати й примусити нарешті задуматись над нашими проблемами, які шкодять нашій єдності. Від того часу, коли так боляче роз'єдналась наша громада після XIII-го Конгресу УККА, не стало скоординованої центральної організації, яка б унапрямувала нашу діяльність. У кожній ділянці нашого суспільства цей нелад гостро відчувається, особливо, коли треба разом діяти, не лише в часи чорнобильської трагедії.

В наслідок цієї події ми зобов'язані повсякчас дбати, щоб доля України та її людей й далі знаходила дбайливу увагу західнього світу. Цього ми можемо домогтись тільки тоді, коли будемо об'єднані єдиним громадсько-політичним прагненням.

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ...

Відмова советського уряду прийняти будь-яку допомогу західного світу у зв'язку з нуклеарною катастрофою в Чорнобилі примусила українську громаду США і Канади спрямовувати свої зусилля здобуття якнайповнішої інформації про цю подію. По найбільших осередках українського поселення США: в Чикаго, Дітроїті, Нью-Йорку, Філядельфії відбулися пресові конференції.

До Українського Інституту Америки в Нью-Йорку 2-го травня 1986 р. були запрошені представники засобів масової комунікації. Прибули журналісти з таких газет, журналів і пресової служби: "New York Newsday", "Christian Science Monitor", "Wall St. Journal", "New York City Tribune", "Columbia News", "U.S. News and World Report", "New York Post", "Daily News", UPI. Також були присутні представники головних телевізійних станцій.

Володимир Назаревич — президент дирекції УІА відкрив пресконференцію і представив модератора, адвоката Мирослава Смородського. У своїм слові, М. Смородський нагадав, що в США живуть 1,25

Д-р Давид Марпелс під час пресконференції в УІА.
Dr. David Marples during the press conference at the UIA.
Знімки: Юрій Лев

Пресконференція в справі чорнобильського нуклеарного вибуху в Україні. (Зліва: В. Назаревич, Б. Растин, д-р Д. Марпелс, Ф. Лоріо, д-р Б. Ворох, Н. Світлична, Д. Діпорензо.
Chornobyl press conference (l—r): W. Nazarewycz, B. Rustin, Dr. D. Marples, P. Florio, Dr. B. Woroch, N. Sviitlychna, D. Dilorenzo.

мільйон людей українського походження і є найчисленішою групою, яка має зв'язки з людьми советської республіки.

Учасниками і доповідачами пресконференції були діячі американської, канадської та української громади.

Д-р Давид Марпелс спеціально приїхав з Едмонтону, Альберта, щоб взяти участь в ній як знавець індустриальних та енергетичних підприємств в Україні. Він колишній дослідник для Радіо Свободи і нині працює як дослідник-помічник в Канадському Інституті Українських Студій при Альбертському університеті. Д-р Марпелс подав такі інформації: за останній час Україна вийшла на передове місце в плянах советів, щоб розвивати й підвищити продукцію атомово-електричної енергії. До 1990 р. плянувалося подвоїти потужність існуючих станцій, зокрема ЧАЕС (Чорнобильської атомової електростанції). Тому втрата або зменшення потужности електростанції та шкода для сільського господарства доколїшнього району матимуть великі наслідки в економіці країни. Д-р Марпелс цитував статтю Любові Ковалевської, яка появилася в советській газеті "Літературна Україна". В ній ще в березні місяці ц.р. розповідалося про недоробки ЧАЕС, подаючи прикладів недостатнього устаткування стянції і загальне незадоволення і підупадок морального духу працівників.

Один репортер спитав, скільки могло бути ро-

бітників у день цього вибуху. Д-р Марпелс відповів, що як йому відомо, пересічна советська електростанція з одним реактором вимагає 800 робітників. За советськими відомостями про розбудову містечка Прип'яті і кількість помешкань для робітників із родин д-р Марпелс припускає, що приблизно від 3,700 до 5,000 робітників працювали в ЧАЕС.

Він підкреслював, що український уряд не має контролю над розподілом своїх ресурсів та не має права рішати, де будуть розміщені електростанції на території республіки. Рішення приходять не з Києва, але з Москви.

Баярд Растин — американський громадський активіст в галузі людських і цивільних прав є президентом Наукового Фонду при інституті А. Філіп Рандольф. Він є голова виконавчого комітету "Фрідом Гаус" — агенції, що пильнує за порушенням людських прав у світі.

Б. Растин обурено говорив про брак гуманного ставлення советського уряду до своїх громадян. Він твердив, що в сучасній історії це "найгірший випадок порушення людських прав" і що наслідки цієї катастрофи далекосяжні не тільки з огляду на здоров'я людей, але так само на відносини держав до СССР, якому "не можна вірити". "Якщо вони так поведуться з своїм населенням, то як можемо ми їм в будь-чому довіряти?"

...у сучасній історії це найгірший випадок порушення людських прав..."

Філіп Лоріо — фізик в галузі здоров'я при Колумбійському Презбитеріанському Шпиталю в Нью-Йорку, подав відомості про вплив великої дози радіації на людське здоров'я. Тому що СССР не признається, який рівень радіації був, не можна точно сказати, які будуть наслідки для людей.

Дженетт Ділорензо виступала як учителька й скарбник Об'єднаної Федерації Вчителів у США і висловила своє стурбовання долею, станом здоров'я та майбутнім дітей, які були поблизу цього вибуху.

Д-р Богдан Ворох — український лікар з Нью-Джерсі та член Української Американської Медичної Асоціації говорив про те, чим українські медичні сили готові допомогти населенню України. Зокрема він пояснив процедуру щеплення кісткового мозку. На питання, хто міг бути донором, д-р Ворох відповів, що найкращий кандидат це член родини, а у випадку, коли ціла родина заражена радіацією, треба шукати поза нею. Якщо не знайдуться донори з т.зв. світського "банку", українські лікарі готові розшукати їх серед родин в США. Д-р Ворох не висловив великої надії на те, що СССР дозволить їм чимсь допомогти.

Учасники-доповідачі пресконференції (зліва): д-р Б. Ворох, (стоїть) М. Смородський, Н. Світлична.
Panelists of the press conference (l—r): Dr. Bohdan Woroch, M. Smorodsky, N. Svitlychna.

Надія Світлична, колишній політичний в'язень СССР, виступала від імені Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи й подала їхню заяву. В ній було згадано, що найновіший трагічний випадок в Україні свідчить про загальну непередготованість советського уряду до дотримання вимог сучасної технології. Населення й далі не може сподіватися від уряду певних гарантій безпеки. Поведінка уряду свідчить про те, що всі випадки такого масштабу вважаються советами виключно внутрішньою справою.

Н. Світлична зажурена тим, що населення не обізнане з профілактичними засобами проти радіації, а уряд їм в цьому не допомагає. Вона сказала, що тільки через тиждень по київському радіо радили людям не пити воду, не їсти овочі, купатися часто й мити підлогу щодня. І то була не обов'язкова постанова, а лише "порада".

Кожний з присутніх отримав пресовий пакет, до якого були зібрані цікаві й потрібні матеріали, а саме:

- 1) Заява Українського Інституту Америки
- 2) Заява д-р Давида Марпелса про нуклеарну катастрофу в Чорнобилі та рапорт "Нові старання розвивати програму Української атомової енергії" приготовлений для Радіо Свободи (4. грудня 1985 р.)
- 3) Заява Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи
- 4) В рапорті Калтана Тота, — фізика і спеціаліста по компютерах, колишнього інженера ньюйоркської фірми, що проектує атомові електростанції, говориться про те, скільки пораних і загиблих може бути в наслідок чорнобильської ядерної катастрофи. Він подав деякі дані про наслідки у різних випадках: коли радіація наповнила нижчі шари атмосфери (що є гіршим для людей) і коли вона вийшла до вищих шарів (що є відносно кращим). Тут він розділив на три категорії різні ступені нараження:

Подаємо деякі цифри з рапорту:

В найгіршому випадку		При концентрації населення — 45 осіб на квадр. метр.		
км	кількість смертей	А	Б	В
1	127	136	139	140
5	636	1,017	1,166	1,208
10	0	1,611	2,237	2,416
50	0	0	2,331	6,994

В найліпшому випадку		При концентрації населення — 45 осіб на квадр. метр.		
км	кількість смертей	А	Б	В
1	113	132	137	138
5	0	848	1,060	1,145
10	0	895	1,790	2,148
50	0	0	0	0

А — найбільше (*major exposure*) — наслідки видно через кілька днів,

Б — середнє нараження — впливає на здоров'я за рік,

В — найменше нараження — шкідливе своїми наслідками, які виявляються протягом цілого життя у формі рака й генетичних впливів.

5) "Українська енергетична індустрія" — стислий виклад з українського советського наукового журналу, який в перекладі на англійську мову був надрукований в журналі "Focus on Ukraine" за лютий 1985 р.

6) Факсиміле статті Любові Ковалевської з "Літературної України" 27-го березня 1986 р., і приготовлений конспект та переклад її на англійському.

7) Заява Американського Червоного Хреста.

8) Брошура Ф. Сисина, видана Гарвардським Укр. Інститутом "Russia or the Soviet Union".

НА СТИПЕНДІЮ З ФОНДУ СУА ІМ. ЕВИ СТАШКІВ

К О Н К У Р С

ПРОГОЛОШЕННЯ

Союз Українок Америки проголошує шостий Конкурс на призначення стипендій з повищого фонду в наступних категоріях:

1. На студії української мови для абсолювентів журналістики, мовознавства, бібліотекарства і музейництва, які планують використати знання української мови у професійній праці.

2. На студії для осягнення докторату в ділянках українознавства або порівняльних дослідів у ділянках літератури, історії, соціології, музикології і т.п., після цього, коли університет апробує тему.

3. Допомога у виданні наукової праці з ділянки українознавства, прийнятої до публікації авторитетним видавцем.

Висоту стипендій вирішує комісія у кожному окремому випадку. Кваліфікованими кандидатами на стипендії є членки СУА, які вступили до організації принаймі один рік перед внесенням подання про стипендію.

Реченець внесення подання про стипендію **31 жовтня 1986 р.** У першій і другій категоріях стипендії будуть призначені на студії в американських і канадських університетах.

У листі необхідно подати на котру категорію стипендії кандидат хоче внести подання.

Про інформації слід звертатися на адресу:

**Ukrainian National Women's League of America, Inc.
Eva Stashkiw Scholarship Fund
108 Second Avenue
New York, N.Y. 10003**

КОНФЕРЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОЇ ЖІНОЧОЇ РАДИ

24-та Конференція Міжнародної Жіночої Ради відбувалася в Лондоні, (Англія) від 21-го квітня до 2-го травня. Взяло в ній участь 75 національних рад, а всіх делегаток, оглядачів та представників неурядових організацій від Об'єднаних Націй було приблизно 400. Наради провадилися в двох мовах, англійською і французькою.

Від українських організацій взяли участь: голова СУА Іванна Рожанковська, член головної управи Національної Ради Жінок Америки; голова СФУЖО д-р Марія Квітковська, вільний член МЖР; д-р Марта Богачевська-Хомяк, заступниця голови СУА для зв'язкових справ й член Екзекутиви НРЖ та Ірина Куровицька, — вільний член Екзекутиви СУА, їхня представниця в Національній Раді Жінок Америки та член Міжнародного Комітету Гостинности. Від Національних Рад Жінок Канади була Анна Холод.

У четвер 22-го квітня конференцію офіційно відкрили під час одноденної інформативної сесії. Після цього присутні перейшли до Лондонського університету, де Голова Національної Ради Жінок Великобританії Мері Мейн вітала присутніх і згадувала, що подібна конференція в 1899 р. відбувалася в Лондоні.

Далі, Джін Веел прочитала імена на цій конференції від Національних Рад, і дала слово мерові Кемдену Джуліяна Фулбрук, який висловив задоволення, що конференція випала тоді коли він керує муніципалітетом.

Головну доповідь мала Баронеса Йонг, Міністер для закордонних і державних справ в Англії, яка звернула особливу увагу на прогресі жінок протягом довгих років. Голова Міжнародної Жіночої Ради Дейм Міріам Делл привітала учасниць і побажала успішно провадити наради.

Після першої частини відкриття відбулося прийняття — полуденок. По обіді були прочитані молитви всіх віровизнань — (гіндуського, жидівського, мусульманського, християнського, буддиського та багаїв), які були переплетені співанням церковних гимнів. Увечері відбулося прийняття в урядовому будинку Ленкастер Гаус, де біля входу до залю кожен мав нагоду бути представлений міністровій Дейведові Ваддінгтонові й голові МЖР Міріам Делл. Була також присутня прем'єр-міністер Великобританії Маргарет Тачер, багатьом пощастило привітатися та перекинутися кількома словами з нею.

Пленарну сесію в середу відкрила голова МЖР Дейм М. Делл. У своїм слові вона зробила підсумки діяльності цієї організації від її заснування. Основоположниці МЖР намітили собі такі завдання: забез-

*Палата парламенту над річкою Темз.
House of Parliament on the River Thames.*

печити людські права, зокрема жіночі, зосередити увагу на підготовці жінок до здобування відповідних постів на різних рівнях, — місцевому, крайовому і міжнародньому. Для успіху цієї праці МЖР вважає, що, насамперед, потрібні мирні стосунки. Вона пригадала мотто МЖР "Роби для інших так, як ти робила б для себе". Незважаючи на те, що жінки в багатьох країнах зробили великий поступ — сказала вона, — ще дуже багато залишилося провести в життя. Особливо це стосується тих плянів, які намітила Конференція в Найробі. Наприкінці голова зачитала імена померлих членів МЖР. Присутні вшанували їх пам'ять однохвилинною мовчанкою. Після слова голови були подані звіти скарбника й генерального секретаря.

Наступного дня на пленумі звітували голови Національних Рад. Голова НРЖ/США Еленор Донненфелд подала проєкт святкування 100-ліття МЖР і НРЖ/США, яке відбудеться 1988 р. у місті заснування обидвох організацій — Вашингтон, Д.К.

У четвер 24-го квітня Е. Донненфелд запросила всіх делегатів і оглядачів з НРЖ/США на спільний полуденок, під час якого поділилися думками щодо вибору нової управи МЖР. Від США були 4 кандидати, з яких троє пізніше були вибрані на різні посади: Аліція Паолоззі стала одною з заступниць голови, Дороті Віллнер — вільною членкою головної управи з правом голосу і Елізабет Читтик обрана з заступниць панелісток.

Наступними днями працювали комісії. Програми їхні були звернені здебільшого на проблеми "Третього світу". При МЖР існують комісії з таких пи-

тань: Мистецтво, література і музика, Дитина й родина, Економіка, Наука, Оточення і проживання, Здоров'я, Народне господарство, Міжнародні відносини й мир, Права і статус жінок, Засоби масової комунікації, Переселення, Суспільна опіка, Жінки й робота. Під час нарад кожна мала нагоду вибрати собі, до якої з цих комісії піти, щоб взяти участь у дискусіях.

У п'ятницю полуднева пора була використана на зустріч з представницями різних держав. Д-р Квітковська розказувала про потреби Південної Америки, Голови НРЖ/США й Канади доповіли, що українки мають добрі контакти з Південною Америкою, особливо з Бразилією і Аргентиною і саме через них можна розвинути працю НРЖ в цих країнах.

Тим часом відбулися вибори. Спочатку голосували кандидатури на голову, пізніше на інші посади. Якщо кандидатка не вийшла на якусь посаду, вона мала можливість податися на іншу. У п'ятницю ввечері відбувся бенкет в Кафе Роял. Новою головою МРЖ була обрана д-р Сук'я Гонг з Південної Кореї. Під час бенкету головну промову мала Баронеса Йонг.

В суботу відбувся цікавий панель про вплив сучасної технології на жінку. В неділю обговорювали фінансові справи. Цілоденна програма в понеділок була присвячена почесній голові МРЖ, покійній княжні Сіяму Прем Пурачатра.

28-го квітня вже увечері по телевізії ми дізналися про нуклеарний вибух в Україні. Наша делегація до півночі сиділи, говорили й радилися, що можна зробити в цій справі. Слід сказати, що МРЖ є консервативна організація і нічого не схвалює без перевірки керівництвом, тому нам треба було цю справу спочатку передати до головної управи на її обговорення. На щастя, д-р Хомяк нав'язала контакт в комісії з однією бельгійкою, яка допомогла оформити нашу "Заяву стурбовання" і передати управі, а тоді передискутувати на пленарній сесії в четвер. При-

*Делегація з Національної Жіночої Ради США разом з Іванною Рожанковською та Іриною Куровицькою.
The NCW/USA delegation with I. Rozankowsky and Iryna Kurovysky.*

*Учасниці конференції (зліва): М. Богачевська-Хомяк, Марія Холод, Ірина Куровицька, Іванна Рожанковська.
Conference participants (from left): M. Bohachevsky-Chomiak, Maria Holod, Iryna Kurovysky, Iwanna Rozankowsky.*

ємно було, що нашу заяву дуже підтримала делегатка з Західньої Самої, а до неї приєдналися одна французенка. Під час голосування, двоє делегатів утрималися, а всі інші схвалили Заяву. Подаємо текст її в англійській частині "Нашого Життя".

Всі ухвали, які стосуються різних ділянок громадського, економічного, наукового й політичного життя приймалися як пропозиції. Дальший обов'язок Національних Рад допильнувати, щоб їх перевели в життя.

Вечірній час протягом тижня використався для відвідин амбасад. На жаль, американська амбасада не могла прийняти нас, бо біля неї відбувалися демонстрації з приводу того, що американські військово-повітряні сили вживали англійські летовища, вилітаючи на Лівію.

Лише один день був присвячений для прогулянок. Нам вдалося поїхати до Вінчестеру, першої столиці Англії. Ми доїхали поїздом і це дало нам нагоду трохи оглянути англійський краєвид і селища за Лондоном. У Вінчестері відвідали найстарішу катедру в Англії, яка була збудована 1079 р. Нами опікувався комітет, до якого входили кілька жінок і старше подружжя Клокі, яке запросило до себе на чай та взяли нашу групу до ресторану, де сердечно нас угощали. За це ми всі склалися та купили їм китицю квітів.

На закінчення конференції було влаштовано прийняття в Ст. Джеймс Палас де ми мали нагоду побачитися з Королевою матір'ю. Дехто був їй представлений, а потім вона сама підходила до кого бажала. Я була одна з тих, до якої вона підійшла, питаючи звідки я приїхала та подякувала, що загощила до палацу. Я їй сказала, що я з Америки, а походженням українка.

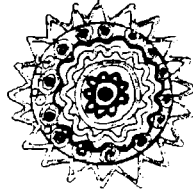
Ми передали новообраній голові д-р Гонг музейні каталоги з нашими підписами та матеріали про

Закінчення обк.

ВІРА ВОВК

Її симбіоза українського, вселюдського і релігійного світів

II

Зворушливе ще одне оповідання "Смерть не-доброї людини", про грішника, який сам, не відаючи коли, спокутував свої провини добрими ділами. Бо до нього надходять, несуться слова: "Лишись-бо. Ми йшли вкупі не через день, а через наддення. А ти ж ніс Мій хрест".

Крізь повість "Вітражі" проходить провідна думка — туга письменниці за звичайнісінькою, але доброю людиною, що зуміла б зрозуміти свою місію — творити взнеслі речі й ради своїх друзів віддавати щонайцінніше — навіть своє життя.

Ще варто процитувати кілька рядків з цієї книжки, вони-бо звернені до нас, до нашої еміграційної чумацької валки, що замандрувала на чужі континенти. Вмираючи, Шардон каже Маркові Вишні:

Авжеж, авжеж, Марку. Ви повинні як великий прошак, жебрати під чужими вітражами. То наше чистилище, що стільки, з-поміж вас швендяє крутими дорогами. А коли напросите досить милостині, тоді у вас вирівняється хребет, і ви випростаетесь перед софійською Орантою...

А почалось усе те, — як про це пише сама Віра Вовк, — від Тюдова, де "коло Кут жила батькова мати, моя друга бабуня. Її дерев'яний стилевий дім стояв серед тої гори, яку полощуть три потоки. В долині в'ється ще й досі Черемош, як зелена гадюка. Довкола бабусиного дому цвіли, як бур'ян на волі, запахущі цвіти всіляких родів, передусім бурякові васильки, георгінії і далії, по ганку пнула шипшина. Ганок пахнув живицею, аж у носі свербіло". — Цей останній вислів, що "аж у носі свербіло", підкреслює ще одну ціху Віриного пера, — її почуття гумору, який проявляється майже у всіх її творах. Ось одна дотепна історія, коли в школі один советський учитель розповідав про найвищу техніку "країни Рад":

— Ну і справді новина! — захлинається від сміху Юра. — Дайте доказ, товаришу професоре! — кличуть з гурту. — Доказ? Зараз вам буде і доказ, чому ні... — Професор подумав хвилину і рішився: — Ось маєте: в Советському Союзі фабрикують такі

гармати, що кидають кулю точно на тридцять метрів, проте куля падає не на тридцятому, а на тридцять першому метрові. З того виходить, що в часі, коли куля летіла, земля перекутилася на один метр... — Товаришу професоре! То ви сядьте на авроплян, що кружляє над городом, і пождіть вгорі, аж земля обернеться до вас задом, тоді висядьте. Кажуть, що там є міцні гази, які прояснюють мізок!

— так йому відпарирував Віри Вовк батько. Прикладів на дотепність у її творах — багато.

Але повернімось знову до тематики "скарбниці", звідкіля В. Вовк черпала свою снагу до творчості. Письменниця описує гребінковий килим з киданими торяндами на чорному тлі, косівська копія із XVII віку. Вона просиджувала під цим килимом не раз і не два, слухаючи розповідей про свого діда-священника, про її рідних, про боротьбу українського народу. Все це входило в її вразливу душу, позначилося на її творах. Навіть опис нутра хати її дядька Романа в Празі такий український:

Царила богема: позачинені картини ждали на стояках на свої черги: закарпатські дерев'яні церквці в готицькому стилі, пейзажі, портрети. На осібних полицках пишлася його 'маржинка' з палевої глини, в мальованім дзбані стояли все ще прекрасні велетенські лілеї, над піяніном висіли вовняні 'черв'ячки', що їх носять гуцули на кресанях, і їх дядько вплив Зої в коси.

Перебуваючи в хаті дядька Романа, Віра почула його розповідь про духів і дервішів. Він розповідав: "...і дервіш навіть не знав, у чім полягає його велика сила панувати над духами хаосу, ні, він навіть не думав, що вона була в нього". Ранком він вибрався до святині й "чув монотонні низанки молитов без життя". Раптом "його увагу притягнула орнаментика аркад", і йому здалося, що в храмі цьому лиш панувала гармонія барв і пропорцій і тони ритуальної музики. І він відчув "глибину простору за серпанками" і вийшов він надвір і пішов до Купецького саду, де захоплювався квітами: "Але незадовго ця

краса почала йому мертвіти; йому треба було чогось міцнішого, що вводило б душу в екстаз". — Він пішов далі, бачив різні обличчя, а поволі й вони йому збайдужіли й душу його прорізували різні думки, різні переживання. Але він не міг сказати, що "він відчуває тільки душу, бо любити тільки душу було йому таким абстрактним, як любити тільки тіло — неприродним. Тоді ціла ширінь світу зібралася йому в тій одній людині, і його бажанням було стопитися з нею, зруйнувати себе й її і створити одну єдину тільки: безмежно досконалу. Так йому вдалося зруйнувати, але не створити; він пізнав, що нема любови, що затерла б усі різниці між тими, що кохаються". І дервіш пішов в пустелю Гобі чи Арабську — довкола була жара й сонце, а в "душі в нього гарцювали духи хаосу і він ждав, щоб його сонце вбило так само, як вбивало зелень". Люди гинули, пропадали без води. І тоді "дервіш спустився на дно криниці — і почав рити землю великою мушлею. Його спина згорбилася, піт капав на його руки, як благословенний дощ. Мужі порозходилися до своїх шатер. Може вони думали, що він загинув. А дервіш копав глибше й глибше довгі дні, і знав, що, коли докопається, тоді та вода його залле, як морський прибій. І над криницею, або ще вище, пролунав його голос: "*De profundis clamo ad Te, Domine!...*" (із глибин кличу до Тебе, Господи!)

Тут Віра Вовк залишає читачам розгадати цю легенду свого дядька, бо закінчує його запитом когось з товариства: — "Хто виграв: духи чи він?" Бо на це питання дядько Роман не відповів нічого.

Батько Віри Вовк, лікар, д-р Михайло Селянський, загинув під вогнем бомб у Дрездені; оперуючи пацієнта, не захотів його залишити. Про смерть її батька повідомила в листі її подруга Ута:

"Не можу віднайти його могили, бо військо (червоне) столочило танками кладовище і зрівняло всі могили з землею". Віра записує в своєму щоденнику: Я знаю, що ніколи не зможу вже бігати за тобою по лісі й збирати сойчині голубі пера, ні ловити скакунців у траві, ні співати тобі веселих пісень. Але чи зможу коли ще покласти гаряче лице на ту холодну чорну землю і ті білі сторчки, за які ти радше дав би своє молоде життя? Чи поблагословлять мене ще руки доброї бабуні і старенького діда?

Якби я вмерла, я просила б Бога, щоб ти, моя далека, безмежна, недосяжна Країно, була мені небом. Там я ходила б із батеньком по нагрітих зрубках і збирала б суніці, або сиріожки; або завітчані вінками вільшини, ми ждали б на усіх серцю любих, щоб творити Вічну Красу...

Хіба може бути виразніше уявлення оцих ідеалів, що відкриваються наново з великою, глибинною силою — як у оцих рядках цієї повісти, так і усій пізнішій творчості Віри Вовк, — коли письменниця і поетеса просить Бога, щоб в останню хвилину свого життя, коли їй доведеться покинути цей світ — Батьківщина була її небом, і щоб там вона була з

батьком та із "всіма серцю любими", щоб творити — для неї найбільш істотне — творити *Вічну Красу*...

У книжці "Духи і дервіші" письменниця висловлює особливий погляд на самотнє життя. Вона пише: *Мені здавалося, що найкраще бути самотньою: переживати свобідно й неділено всю красу, особливо красу облич. Самотнє життя — більш містичне; Бог посилає йому глибші сні. Я мала часом справді біблійні сні. Мистецтво було мені священством з целібатом. Я була переконана, що людина — завжди сама в останньому, хіба що стоїть перед обличчям Бога.*

За Вірою Вовк не лиш у цій повісті, але й через усю її творчість вкарбовує свій глибокий слід Шевченків голос. Почавши від вплетення рядків у своїй творчості про все українське — у словах, звичаях і традиціях шевченкового роду тоді, коли вона на Вербну неділю прибирає семінар у замку на горі шутками й барвінком-плющем, коли кропить "свячене" йорданською водою, співаючи "Плотію уснув" і "Ангел вопіяше", під час дискусій з приятелями, де вона з гордістю підкреслює свою українськість і національну окремішність, чи отой глибокий, непідфарбований нещирим патосом патріотизм, що бачимо його у "Вітражах". Він і в повісті "Духи і дервіші", коли вона, побоюючись за національну долю наших дітей, пише:

Орисі народилася донечка — Оксанка. Тепер я ходжу і думаю про неї: невже вона нам 'затрапиться'? Там, в Канаді?... Буде, може, думати по-чужому, щebetати по-чужому, молитися... ні, ні! Не позволяй, Боже, заплямитися невинним дитячим устам! Але що ж станеться з нею? Тіло з батьківського роду? Але дух, іде про дух, бо ми боремось проти матеріялістичної концепції життя! Якби Шевченкові слова жили поміж нами, не було б у нас нахилу до оточення; ми мали б більш домінуючиці характер і надавали б нашому оточенню звичаї. Але 'Кобзаря', Євангелію моєї юності, відрізав від нас океан, і чужий континент затирає чимраз дужче наше обличчя...

У елегійно-ліричному закінченні цієї повісти близько, дуже близько приходять до нас молитви, вони бо можуть бути й нашими словами, — за всіх отих, хто ще живе й хто уже відійшов. Вони такі безпосередні, зворушливо-щирі й сповнені любови до своїх бджиних і від них еманує така урочистість, що в мене виникає бажання їх вцілості процитувати:

На вітарі лежало Боже Дитятко. Його ясла були ще вислані помаранчевим цвітом, а на голові лежав віночок з орхідей. Я почала молитися:

— Пом'яни, Господи, рабів Твоїх: Марію, Зою, Євгена, Романа, Володимира, Орису і всю братію нашу... Втирай їх сльози, верни їм обіцяну Землю, дай їм душам спокій і труд долоням...

— Пом'яни, Господи, воїв Твоїх: Юру, Марічку, Славка, Ореста, Анґорія, і Землю Покрова Матері Твоїї. Дай їй воскресення...

Закінчення на ст. 21

ЩО ЗГАДУЄМО В ЧЕРВНІ?

У червні кінчається шкільний рік для дітей — їхні "наукові муки" закінчуються і почнеться сезон вакацій, літніх таборів, прогулянок і розваг. В Америці, зокрема, увійшло в традицію плянувати в цьому місяці весілля та вшановувати батьків т. зв. "Днем батька", який в цьому році припадає в неділю 15-го червня.

В українському громадському й історичному календарі відмічаються такі дати:

2-го червня 1807 р. народився на Київщині маляр і педагог Іван Сошенко, один з найліпших друзів Тараса Шевченка, який активно брав участь у визволенні його з кріпацтва.

7-го червня 1843 р. помер поет-священик Маркіян Шашкевич, який разом з Я. Головацьким та І. Вагилевичем стали ініціаторами культурного й національного відродження на Галичині. Він був один з тих, який дав почин до надрукування альманаху "Русалка Дністровая" в 1837 р.

8-го червня 1851 р. народилася Наталія Озаркевич-Кобринська, українська письменниця і громадська діячка, яка працювала для покращення жіночої долі. У співпраці з Оленою Пчілкою, вона видала наприкінці червня 1887 р. антологію "Перший вінок".

10-го червня 1917 р. Українська Центральна Рада видала свій Перший універсал, в якому було сказано:

"Однині самі будемо творити наше життя. Народ український, на своїй землі має право сам порядкувати своїм життям..."

15 або 20-го червня 1895 р. помер у Софії (Болгарія) Михайло Драгоманов, видатний політично-громадський діяч і науковець. Народжений в Гадячому на Полтавщині, він став провідником київської Громади. Через свою діяльність в українському русі Драгоманов був звільнений з Київського університету та виїхав за кордон до Женеви. Там видавав журнал української політичної думки "Громада".

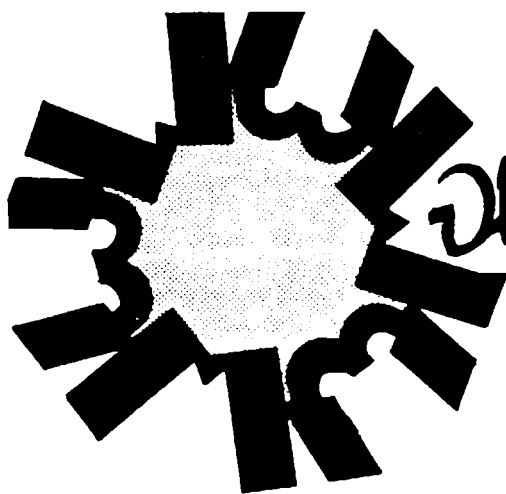
15-го червня 1902 р. народилася Наталія Лівницька-Холодна, поетеса, письменниця і перекладач французької та італійської літератури. Вона брала участь в організації літературної групи "Танк", що її очолював Ю. Липа. З початку цього року вийшла її нова збірка поезій "Поезії старі і нові".

22-го червня 1941 р. німці зірвали умову з советами й пішли війною на ССРСР.

27-го червня 1964 р. українська громада відкрила пам'ятник Тараса Шевченка у Вашингтоні, США. На відкритті приїхало приблизно 100,000 українців із цілого світу. Був присутній і колишній президент Двайт Д. Айзенгавер. Скульптуру виконав Леонард Молодожанін.

29-го червня 1849 р. (по старому стилі) народилася Ольга Драгоманова-Косач, літературний псевдонім її — Олена Пчілка. Відома не тільки як мати Лесі Українки та сестра М. Драгоманова, але як письменниця, етнограф і громадська діячка, активна в жіночому русі. В 1876 р. опублікувала свою дослідницьку працю "Український орнамент". За те, що виступала проти большевиків, О. Пчілку заарештували в 1920 р., але пізніше звільнили. Вона працювала в комісіях Української Академії Наук і померла 1930 р. в Києві.

КАЛЕЙДОСКОП

Життя

УПОРЯДУВАЛА ХРИСТИНА ГОДІВ-ЮЗИЧ

США

• Газета "Вашінгтон Пост" помістила інтерв'ю з дочкою Сталіна Светланою Аліпуєвною, яка повернулася разом з дочкою Ольгою Пітерс 16-го квітня до Америки після півтора року перебування в ССРСР. Дочку відразу записала до тієї ж школи в Лондоні, де вона вчилася перед їхнім виїздом.

С. Аліпуєва пояснює, що вона вирішила повернутися до ССРСР в 1984 р. не з політичних причин, а тому, що хотіла побачитися з дочкою, сином і внуками, яких вона не бачила приблизно 15 років. Коли вони приїхали до Москви, тільки син з родиною їх відвідали, а старша дочка цілковито відмовилась бачитись з ними. Взагалі С. Аліпуєва твердить, що більшість людей в ССРСР боялися запросити їх не тільки до себе, але навіть до ресторану. Отже вони дуже часто лишалися самітними і почували себе ізольованими і відчуженими. Врешті вони вирішили, що нема причини лишатися в тій країні і попросилися назад до США.

С. Аліпуєва нині перебуває у своїх друзів у місті Спрінг Грін у Вісконсон.

• Маргарет Геклер 54, перша жінка амбасадор до Ірландії з Америки, думає кандидувати на віцепрезидента у 1988 році.

• *Нью Орлінс.* Лікарі-гінекологи подали в науковому рапорті висліді дослідження над впливами на здоров'я людини надмірної руханки. Особливо це стосується жінок, які захворіли після "джогінгу" — бігання та "аеробікс". Лікарі радять робити повільну руханку, щоб серце не занадто перевищувало нормального ходу. Д-р Пітер Франціс з Сан Дієго повідомив, що вийшла книжка та відеокасета, де описана безпечна руханка й яку користь вона приносить.

СССР

Україна. В газеті "Літературна Україна" від 27-го березня 1986 року надрукована стаття "Не приватна справа", Любови Ковалевської з Прип'яті. Вона описувала, яким поспішним темпом розвивалася атомна енергетика в Україні, особливо при будівництві Чорнобильської Атомової Електростанції (ЧАЕС). До 1988 року були пляни розбудувати ЧАЕС, щоб потужність її сягала 6 мільйонів кіловат і стала найпотужнішою в світі. Далі Ковалевська підкреслює проблеми, які виникають у зв'язку з прискороною будовою станцій та недбайливим ставленням до будівельних операцій.

• Раянське головне військове командування наказало брати до армії жінок у віці 19-35 років. Жінки мають працювати при медичній допомозі, в бюрах штабів армії, радіозв'язку та на компюторах.

ЄВРОПА

Париж. Симон де Бувар 78, яка запалила смолоскип емансипації жінки та феміністичного руху, померла з причини кардіологічних проблем. Жан Пауль Сартр — визначний сучасний філософ був її другом життя. Її книжка написана в 1949 році, стала підставою емансипаційного руху у Франції.

ПІВДЕННА АМЕРИКА

Бразілія. Від 1-го до 2-го лютого в Кампо Маврон у парафіяльній залі Української Католицької Церкви Христа Царя, відбувся 13-ий Конгрес Української Бразілійської Молоді. Приїхало приблизно 600 делегатів молоді з різних міст Бразілії.

Марія Мельницька — голова, відкрила Конгрес. Проф. Оксана Борушенко доповідала на тему "Українська імміграція в Бразілії".

ОЛЕНА ЗАЛІЗНЯК

Спогади в соту річницю дня народження

II

Мама любила всіх розпитувати про деталі їхнього життя (пізніше, по війні, як це слово з'явилося, ми казали, що вона "скрінінгує"). Одної ділянки вона однак ніколи не заторкнула своїми питаннями: ніколи навіть одним словом не натякнула на якийнебудь зв'язок з ОУН, ані гостей, ані мене. А треба пам'ятати, що більшість її братанків і сестрінків була активно заангажована.

Надійшло літо 1939 року, зовсім випадковий збіг обставин вирішив яка була наша доля під час війни, що вже надходила. Мама, як звичайно, влітку з Львова не виїздила, занята "Трудом" і громадськими жіночими справами. Оленка, моя сестра, мала хлопця, що жив у Львові, і нікуди не хотіла їхати. А я, зовсім випадково, також перебував у місті, щоб користуватися спортивною площею і приготуватися до Краєвих Легкоатлетичних Змагань.

Ідучи раннім ранком 25-го серпня в напрямі площі "Сокола Батька", я випадково стрів секретаря німецького консульства, що ішов до праці. Я знав його вже давніше, бо до 1938 року він був секретарем австрійського консульства. В липні я ходив питатися його чи безпечно залишатися у Львові (ситуація між Польщею та Німеччиною щораз більше загострювалася), але він тоді відповів, що сам знає тільки те, що читає в газетах чи чує по радіо. Тепер, привітавшись, запитав: "Чи пам'ятаєте, про що ми останнього разу говорили?". Коли я хотів відповісти, помахав тільки руками і шепнув "Як можете виїхати сьогодні, не відкладайте до завтра!" і скоро відійшов.

Заалармований, я повернувся додому, де ще застав маму, яка вже виходила до праці. Коли я оповів про свою зустріч і сказав, що мусимо негайно виїхати, вона це зразу відкинула (зобов'язання, праця, перед першим нема грошей і т. д. і т. д.) і пішла до праці. Я пішов до міста по інформації про стан справ. В "Орбісі", польському державному бюро подорожі сказали мені, що вони залізничних квитків за кордон не продають, тільки до границі. На головному дворці сказали мені те саме, та ще додали, що не відомо чи поїзд переїде через границю до Німеччини. Коли я пішов до "Труду" і все це розказав мамі, вона вже не могла собі цього легковажити, і ми вирішили виїхати на другий день. Ми думали їхати на Будапешт, а звідтам до Відня. Мамі вдалося дістати аванс на платню, яку мала дістати першого вересня, і ми спакували по одній валізці найконецніших речей. Більше не хотіли брати з собою, щоб не

звертати на себе уваги при переїзді через границю. Увечорі я ще переконав маму та Оленку, що нам конечно треба їхати не поспішним поїздом, що відходить в полудне і їде прямо до Будапешту, а особовим повільним поїздом (бо він відходить в 4-ій рано), так що ми ще перед 9-ою рано будемо у Волівці, першій станції по мадярській стороні границі. Там ми мали б зачекати на поспішний поїзд.

По дорозі, під час зупинки в Стрию, я пішов до залізничної каси й без труднощів дістав квитки на поспішний поїзд до Будапешту. В Лавочнім, де була польська гранична контроля, ми не мали ніяких труднощів, ледве подивилися на наші пашпорти, і ми доїхали до Волівця. Там ми зачекали шість годин на наш поспішний поїзд і поїхали до Будапешту. Щойно кілька років пізніше довідався я від приятелів-німців, з якими я ходив до школи, що польська гранична сторожа затримала німецьких громадян, що їхали нашим поспішним поїздом, і що вони були інтерновані.

З Будапешту до Відня ми добралися за допомогою німецького консульства і на кошт німецького уряду, бо не мали навіть грошей на залізницю, і до Відня добилися аж 29-го серпня. Три дні пізніше почалася війна.

Мене скоро покликали до війська. З кореспонденції з мамою я довідувався що їй вдалося дістати приділ мешкання, тому що я при війську, на моє ім'я (вільних мешкань зовсім не було, хіба що уряд приділював). Вона дістала працю як перекладачка при головній квартирі Вісімнадцятої Військової (Віденської) Округи. Пізніше довідався, що Оленка вийшла заміж за Богдана Весоловського, але про їхнє життя я не знав багато.

Я сам у той час був на французькому фронті, а потім на східному, де 25-го липня 1941 р., недалеко Києва, я був важко поранений. По кількатижневім перебуванні в лазаретах в Житомирі і Рівному, з початком вересня я врешті опинився в шпиталі недалеко Липська, в Німеччині. Звідтам я скоро скомунікувався з мамою. Вона більше як два місяці не мала вістки від мене, бо я ні з фронту, ні з лазаретів не міг писати, а її листи до мене поверталися назад. Вона побоювалася найгіршого, і тому мою вістку, що я "тільки" втратив руку прийняла з полегшею. Як тільки могла, приїхала мене відвідати. Хотіла, щоб я перейшов до шпиталю у Відні, але мені на моє прохання відповіли, що це можливе, але тільки в тій

самій військовій окрузі. Мама однак не піддалася. Як вернулася до Відня, не пішла зі своєю справою до старшин, а до підстаршини, писаря в своїм бюро. Той на власну руку вислав телеграму в моїй справі до команди округи в Липську. Звідтам потелефонували до мого шпиталю, і за кілька днів я вже був у Відні. Цей епізод характеризує як мама полагоджувала не раз "неможливі" справи. У Відні я був від вересня 1941 р. до травня 1942 р., спершу як пацієнт, а потім як видужуючий, що давало мені можливість перебувати майже весь час дома, у мамі.

Мої батьки у Відні не жили разом. Як ми приїхали, батько не мав мешкання, наймав тільки малу кімнату у якихось австрійців. Мама могла дістати мешкання — на моє конто, але не з батьком разом. Також тато мав клопоти з Гестапо — тягали його на переслухання, навіть деякий час був арештований, так що ліпше було триматися окремо. Мама жила з Оленкою і зятем, а як я прибув до Відня то був уже і внук. Поза працею, що була тяжка, мама помагала дочці в хаті й доглядати внука.

Одружившись, я виїхав до Інсбруку, де моя дружина студіювала. За наступні три роки я бачився з мамою тільки два рази — раз, як приїхала вліті 1943 р. на кілька днів відпустки до нас у гори, а другий раз як ми в грудні 1943 р. поїхали до Відня. Пізніше бомбардування, спершу Інсбруку, а пізніше й Відня, майже цілковито перервали наші зв'язки. З кінцем 1944-го року мешкання, де мама жила, було збомбардоване. В його румовищах згинула сестра мамі, Богуслава Мацілінська, що з чоловіком і найстаршим сином і його родиною опинилася у мамі. Мама сама не попала під бомбу тільки тому, що моя сестра змусила її зійти з нею до пивниці, щоб допомогти їй занести туди хворого другого сина. Мама хотіла ще доварити вечерю...

За якийсь час мама одержала дозвіл на виїзд з Відня, щоб допомагати дочці й внукам евакуюватися. Вони всі переїхали на село до Горішньої Австрії, на захід від Лінцу. Туди пізніше приїхав до них мій швагер, Богдан. Тато, як громадянин, підлягав військовому поготівлю, і не міг з Відня виїхати. Як пізніше большевики заняли Відень, він заховався, але його таки знайшли, викрали з американської зони, і він помер у в'язниці.

Як скінчилась війна і американці заняли Горішню Австрію, розійшлася чутка, що большевики мають заняти ту частину Австрії, де мої перебували. Американці, до яких вони зверталися, не могли зрозуміти чому вони не хочуть залишатися. Тільки один старшина польського походження зрозумів у чому річ і допоміг їм поїхати на захід. Казав їм взяти покинене німецьке військове вантажне авто. А на звичайній картці паперу, без заголовку і без печатки, написав, що вони втікачі, яким треба добратися до Інсбруку, та просить щоб усі американські урядовці їм у цьому допомогали. До свого підпису і ранги додав, ще магічні букви "С.І.С" і ця картка паперу допомогла їм

пробратися далі на захід. Коли наймолодша дитина захворіла, вони затрималися в містечку Шердінг, на самій границі Горішньої Австрії і Баварії. Богданові пощастило дістати працю перекладача при граничній станиці СіАйСі, і вони залишилися в Шердінгу. Від того часу стало їм жити багато ліпше, бо перед цим вони страшенно бідували, як більшість втікачів.

В Шердінгу мама помагала дочці з господарством, та піклувалася дітьми. Ходила з ними на прогулянки, і оповідала їм казки, як колись своїм дітям. Як умовини в Австрії трохи наладналися, я поїхав до Шердінгу на відвідини, а 1948 року ми з дружиною туди переїхали.

Сестра з родиною з початком 1949 року виїхала до Канади, до містечка Судбури в провінції Онтаріо. Мама не могла з ними поїхати, бо Канада ще трактувала Австрію як ворожу державу. Коли це змінилося, мама на початку 1950 року також емігрувала. Я відправив її поїздом до Швейцарії, до Цюриху. Звідтам вона сама полетіла літаком до Монреалю, а далі поїхала поїздом до Судбури. Мала вона тоді 62 роки, і не знала навіть двох слів по-англійському.

Незабаром і ми з дружиною виїхали до Монреалю, де жила її родина. Рік пізніше моя родина перепровадилася з Судбури також до Монреалю, бо Богдан дістав там працю в "Голосі Канади". Ми спільно купили дім і мама з нами жила. За якийсь час ми розділилися, купили окремі хати, і мама жила у своєї доньки, хоч і не раз була якийсь час у мене. Це саме тоді вона була дуже активно заангажована в праці українських жіночих організацій, зокрема СФУЖО. Вона часто роз'їздила по Канаді й Америці. Хоч англійської мови ніколи добре не навчилася, проте давала собі якось раду. Як застрягала зі своєю англійською, переходила на українську, польську або німецьку мови і завжди хтось знайшовся що її розумів.

Коли ми в 1961 році переїхали до Рочестеру, Н.Й., мама почала більше часу у нас перебувати. Внуки повиростали, і мама почала говорити, що вона "вже нікому не потрібна". Ми мешкали на передмісті, далеко від автобусу, так що мама не могла кудись сама їздити, а що ми обоє професійно працювали, то вона більшість дня була сама. Вона весь час читала, аж доки ми не повернулися з праці, і все нарікала, що вона "вже стара, нездала, не годна навіть читати". Я казав на те, що хоч я й на багато молодший, то все ж не мігби читати вісім годин без перерви, так як вона це робила. Вона сміялася, але за кілька днів знов те саме починала.

Її відрадою були відвідини рочестерських пань, і вона також багато писала, чи радше диктувала одній з пань. Час від часу вона поверталася до Канади, бо перебувала в Америці тільки як гість, без іміграційної візи.

Хоч вже була в поважному віці (всіх своїх братів і сестер пережила на багато років), фізично вона

Закінчення на ст. 21

ДОРОГІ МОЇ ШКОЛЯРИКИ!
(розділ з книжки спогадів)*

В останній перед війною навчальний рік мене запросили викладати мову й літературу ще в одну школу. Я міг сполучити цю працю, бо мої лекції в 131-ій харківській школі відбувались у другу зміну, після обіду, а 32-га школа працювала в одну, ранкову зміну. Було легко вкластися, хоч навантаження стало досить важким. Однак, заробіток педагога був невеликий, необхідно було приробляти додатково.

32-га школа містилася недалеко, — на Басейній вулиці. Вона розташована далеко від вулиці в глибині просторного зеленого двору.

Ця школа від 20-их років вважалася зразковою українською школою, до якої приймали обдарованих дітей. Як було відомо, спочатку школа створена була не тільки для здібних, а головне для дітей привелійованих родин. Приймалися до неї сини та дочки державних та партійних діячів, діти письменників, працівників мистецтва тощо. Нею опікувався нарком освіти Микола Олексійович Скрипник. Можна вважати, що саме він був ініціатором створення такої школи, де відповідно його поглядам мала б виховуватись українська молодь. Що це, мабуть, так і було, свідчать подальші зміни статусу школи. Коли я прийшов до неї, Скрипника вже не було, і до школи приймали всіх дітей з навколишнього району. Лише в старших класах продовжували вчитися діти, прийняті ще в скрипниківські часи. Але про нього ніде не згадували.

Я викладав мову й літературу в двох десятих класах. В порівнянні з учнями 131-ої школи, де я й далі вчителював, тут хлопці й дівчата дуже відрізнялися високим рівнем знань, масштабом зацікавленості, зразковою культурою поведінки. Пам'ятаю, з якою увагою вони слухали мій перший урок. Здається, мова йшла про Коцюбинського. Коли я запитав, які твори письменника хто з них читав, у відповідь вся класа дружно й весело вигукнула: "Всі! Всі як є твори!" Я пожартував: "То, може, й не потрібно розповідати про цього письменника?" — "А ви нам розкажіть про Коцюбинського те, чого ми напевне не знаємо", — підюжувала якась бідова учениця.

* Книжка спогадів "Здалека до близького" готується до видання Канадійським інститутом Українських Студій Альбертського Університету. Влітку цього року вона вийде друком.

Мене це приємно здивувало, але виникла проблема: як же з таким учнівським складом вести лекції, якщо я не маю права відходити від затверджених начальством правил? Я повів, про це розмову з директрисою школи, українкою вірменського походження Мелконян. Похваливши обізнаність школярів, запитав: "Чи ж мені на уроках повторювати підручник? Адже діти все те знають?" — "Напевне, ви без підручника можете розказати багато цікавого і потрібного для дітей", — відповіла директриса. "А можна?"

На мою радість, виявилось, що можна. На моє здивування, в цій школі не вимагалось заздалегідь подавати і затверджувати пляни лекцій. І ще мене вразила нестандартна організація навчального процесу. На педагогічних нарадах говорилося саме про те, що мене турбувало, і завжди робився один і той же висновок: учнів, особливо, старших класів ні в якому разі не треба обмежувати матеріалом підручників. Педагог зобов'язаний дати більше, ніж записано в шкільній програмі чи в підручниках.

Велику приємність мав я від того, з якою уважністю слухали учні докладний аналіз художніх особливостей того чи іншого твору і тоді, коли незабаром я сам з захопленням слухав не формально правильний розгляд учнем якогось твору, а справді літературознавчу доповідь. Кожен педагог міг би так радіти, переконуючись, як щиро ті хлопці та дівчата любили українську літературу!

І я згодом глибоко переконався, мої учні, незалежно від того, куди їх доля не закинула, не втратили цієї любові.

Немало листів я одержував від своїх вихованців з фронтів Другої світової війни. Дивним способом розшукав мою адресу в Середній Азії під час нашої евакуації з Харкова учень 131-ої школи Костянтин. 26-го липня 1944 р. він писав (перші рядки українською мовою, далі, висловивши пробачення, російською мовою. Подаю уривки в перекладі):

"Ви пам'ятаєте, як я, русак, у школі боявся української мови і важко її вивчав. А зараз я вдячний вам за прищеплену любов до неї і до всього українського... Пишу вам з фронту вже за Карпатами. А який шлях пройти довелось! Залишив я Україну у вересні 1941 року. Після закінчення військової школи в Сибіру відразу в бій на Північно-західній та Центральній фронти. Два роки не чув української мови... Мені

було дивно, як це більш-менш освічені солдати моєї батареї не знали ні Лесі Українки, ні Тичини, ні Рильського, а про Котляревського щось плутане говорили... Два місяці з боями йшов я до України... І от перше село, де до мене заговорила дівчина українською мовою!... Не забуду цього довіку... А як забилося моє серце, коли підійшли до Дніпра... Зразу згадався Тарас Шевченко... Рече та стогне Дніпр широкий, сердиті хвилі підійма... Від гуркоту гармат ревів та стогнав Дніпро... Широкий... А треба його переплисти... Сердиті хвилі від розриву бомб... Важкі часи, хвилини, секунди під час форсування. Хвала Богу, живий... Берегла мене, значить, Україна. І доки буду живий, благословлятиму її... Пишіть, якщо одержите цього листа... Польова пошта — 59968 —Х ...”

Такі листи одержувати від колишнього учня — велика нагорода. А їх було немало.

З школярами, особливо, з старшокласниками, у мене встановилися дружні, довірливі відносини. Не дуже старшим я вважався для них. Як класний керівник одного з десятих класів я не раз був утаємничений у різні проблеми та "секрети" учнів. Намагався полагоджувати родинні конфлікти, запобігав недобрих впливів друзів з вулиці (траплялися навіть кримінальні ситуації), дізнавався про житеві прагнення учнів, подавав поради, допомагав їм визначити дальший шлях.

Можу з величезним задоволенням і до певної міри з гордістю сказати, що з кожного з них вийшли люди.

Війна відібрала життя у багатьох хлопців, але й у жорстокому бою ніхто з них не ховався перед небезпеккою. Чимало повернулося з війни з заслуженими відзнаками.

Прощаючись на випускному вечорі 20-го червня 1941 року, ми урочисто давали слово зустрітись через п'ять років. Зустрітись вдалося лише через тридцять літ. 1971 року. І саме в тому ж місяці, в червні.

Колішнім школярам під час тієї зустрічі було майже по п'ятдесят років. Вони посідали за шкільні парти в тій же класній кімнаті, де слухали мої лекції. За списком класного журналу я викликав кожного по-іменню... Замість неприбулих хтось з присутніх сповіщав: "Загинув смертю хоробрих..." "Пропає безвісти..." "Замучений у гестапо..." "Не з'явився з поважних причин..."

Після переключу колишній класний керівник і викладач літератури звертався з традиційною фразою:

— На чому, діти, ми зупинилися минулого уроку?... Прошу відповісти, як хто виконав дане йому завдання.

З-за шкільних парт підводилися школярі з орденами й медалями, — посивілі хлопчики і дівчата 1922-23 років народження, і відповідали про виконання завдань, відчитувалися перед своїм класним керівником і педагогом, через які випробування пройшли і чим нині стали.

Урок "десятикласників" проходив зворушливо, щиро. Кожному було що сказати.

Відбувалась, одверта сповідь. Не переді мною. Перед власним сумлінням. Перед своїм майбутнім. Не лише про власні доблесті й героїства говорили, признавались і в помилках, випадках невідповідальності перед людськими обов'язками, просили пробачення ті, що не змогли стати героями війни, інші запевняли, що не продалися... шукали підпілля ... рятували людей в часи гітлерівської окупації України... активно боролись у партизанських загонах.

На жаль, про багатьох будьякі відомості відносно партизанської діяльності втрачені. Лише про одну ученицю 32-ої школи можу сказати.

Дочка Василя Блакитного Майя Вовчик лишалася в окупації. Невідомо, чи з спеціальним завданням, чи з веління власного серця, вона відразу включилася у протигітлерівську акцію. Не маю права твердити, як і коли це сталося, однак, про якусь дівчину без прізвища ми почули навіть у далекій Бухарі, яка в Харкові нібито вбила німецького генерала. Пізніше назвали ім'я. А ще точніш, коли ми з Середньої Азії повернулися до Харкова, прочитали повідомлення про Майю. Потім з'явилися легенди про якусь відважну розвідницю, яка героїськи загинула десь за Києвом. Казали, що це вона. Але Майя лишилась живою. Не певен, що вона дістала належну нагороду за свої подвиги. Адже була дочкою репресованої матері. І, напевне, потенціального націоналіста, агента іноземних розвідок батька Василя Блакитного. Хто зна, чи не був би він розстріляний, якби прожив ще кілька років. Став би ворогом народу.

А дочка стала героїною. Трагічною героїною.

А тим часом далі тривав той урок у десятому класі школи. Відчитувалися: скромна, лагідна чорноброва школярочка Міла — тепер головний лікар у Душанбе, столиці Таджикистану; Юра — полковник, професор військової академії; Маленька Туся стала інженером ковальського цеху великого заводу; Борис — інженер вугільного тресту; Лена — театрознавець і працівник радіо й телебачення; Анатолій — лікар-гінеколог; Валя — викладач літератури в університеті; Семен — історик; Костя — письменник, уже тоді автор кількох книжок; Зоя — санітарка на війні, потім завідувачка лікарні; Петро — інженер-будівельник; Саша — художник; Ніна — дитячий лікар; Володя — полковник авіації.

Шкільні роки не тільки добре й надовго здружили школярів, але й у кількох випадках звели їх у міцний сімейний союз. Перші несміливі вияви взаємних почуттів у класі вирости до щирого кохання в подальші часи. Всі ще в школі знали і поважали романтичні взаємини між Костею і Ніночкою, хоча сиділи вони на різних партах. З початком війни Костя служив на Північному флоті. Ніна з батьками евакуювалася в Сибір. Почуття любови допомогли їм у тяжкі воєнні роки не загубити одне одного. Доля кидала Костю з півночі на південь. А Ніна знайшла

його пораненого в Ташкентському шпиталі. Доглянула, виходила. Згодом і одружилися. Подібна ж історія кохання Зої та Володі. Обидва були в лавах діючої армії, але ніяк не щастило їм з'єднатись. За всі довгі роки війни лише двічі зустрілися на один день. І знову в пекло війни. Правду кажуть, щире кохання, віра в щастя, постійна думка один про одного врятували їх. По війні зустрілися, щоб ніколи більш не розлучатись.

Я знаю їх чудові сім'ї, — Кості з Ніною і Зої з Володею.

Зараз у них уже внуки...

Знаменно, що всі мої школяри обрали виключно розумні, сказати б, людські професії. Навіть військовики Юра та Володя присвятили себе науково-дослідній справі, опрацьовуючи історичні проблеми. Лише один став кар'єристом — партійним чиновником.

На велике здивування, це був учень престижної 32-ої школи. Маленький на зріст, соромливий Вова, надзвичайно чемний і привітний у школі, відзначався як здібний учень, залюблений у літературу... І несподівано під час дальшого навчання став орієнтуватися на іншу кар'єру. Комсомольська робота, вступ до партії, повільне, але настійне просування по цій лінії довело услужливого Вовочку до обласного партійного комітету. На наш урок 1971 року він і не думав приходити. Власне, його не покликали. Не знаю, випадково, чи навмисне. Він уже був інструктором обкому партії. Швидко став замісником завідуючого, а зараз, — чув, — уже завідує відділом культури й мистецтва обкому. Тепер він принципово розмовляє виключно російською мовою. Навіть при зустрічах зі мною.

А уявляєте, яку радість принесла мені вість, що і в цьому краю, де ми зараз живемо з дружиною, знайшлися колишні мої учні харківської 32-ої школи! З одною з них пощастило навіть зустрітись під час мого перебування в Дітроїті влітку поза минулого року! Як то кажуть, вузький світ.

У похмурі, гнітучі тридцять років єдиною втіхою були часи моєї шкільної праці. В клясах перед лицем десятків школярів, які з жадобою слухають тебе, які вбирають у себе кожне слово твоє, ти на кожному уроці, як на святі, почуваш себе гідним, щоб тебе іменно слухали і вірили всьому, що ти кажеш. Відчуваєш себе в іншому світі, світі широти, незайманості, чистоти відносин. А навколо, поза школою — атмосфера недовір'я, підозр, підступності, повна небезпек, непевностей, невідомостей, приреченого мовчання як наслідок безнадійного животіння.

А вже при самій лише думці, що завтра знову зустрінешся з дітьми, відчуваєш себе окрилений надією на краще.

Признаюсь, у такі моменти знову почали снитися молодечі сни — чарівні польоти над ланами, річками, горами та долинами...

Незабутній, по-родинному теплий, барвистий і

веселий випускний вечір десятикласників 131-ої школи тривав до самісінького ранку 21-го червня 1941 року.

Скільки було проголошено тостів за довгими столами в актовій залі! За чудове майбутнє, за вірну дружбу, за дальші успіхи в навчанні й радості в особистому житті, — всього не перелічити. І урочиста обіцянка, — де б хто не був, але через п'ять років усім знову зібратися в цій залі!

На світанку всі мої учні з великими букетами квітів проводжали мене додому.

Наступного ранку я вийшов гуляти з Юрком. Лагідний соняшний день неділі обіцяв приємну прогулянку з малим сином у міському саду по алеї розкішно розквітлих каштанів. Здавалося, що перед урочистою величчю весняної природи все примовкло, поринуло в благісну задуму. Не чути гучного гомону людей. На небі ні хмаринки. Тиша, благодать, як у храмі. Навіть гучномовці на стовбах замовкли...

І раптом — грім з ясного неба: "Внимание! Внимание! Говорит Москва. Слушайте..."

Спочатку не хотілося вірити. Може, це театральна передача. Інсценізація якогось твору.

Ні, дійсно говорить Москва. Говорить Молотов. Голос здушений, тремтливий... "В ніч з 21 на 22 червня... Німеччина віроломно напала... Літаки бомбили Мінськ, Київ, Брест..."

Яка Німеччина? Чому? А де ж договір про дружбу тридцять дев'ятого року? Не вкладалось у голову. Може, все таки це лише маневри?

Маневри Сталіна кінчились, його вірний друг і соратник пішов війною.

Наступного дня всіх педагогів екстрено викликали до школи. Оповістили, що ми вважаємося мобілізованими незалежно від того, чи військовозобов'язані ми чи ні. Наказали з міста нікуди не виїжджати, чекати дальших розпоряджень. На початку липня знову покликали до школи і сповістили, що з учнів старших класів складені трудові бригади, на чолі яких призначили по два-три педагоги. Бригадам необхідно виїхати на села допомагати в збиранні врожаю.

5-го серпня з групою двадцяти колишніх дев'ятикласників разом з двома іншими педагогами прибули ми в радгосп "Комунар", кілометрів двадцять від Харкова. Цей приміський радгосп в основному вирощував овочі та фрукти. Поселили нас у порожньому літньому бараці. Розшукали декілька залізних ліжок з металевими сітками, знайшли порожні мішки, з яких поробили матраси, набили їх соломкою, — ніхто не ремствував, навіть весело було від незвичайності такого "колективу".

Нашій бригаді доручили збирати чорну смородину. Плантація була велика, урожай відмінний, ягоди швидко вистигали. Тільки-но пройдеш сьогодніній рядок, завтра повертайся назад, — повно ягід,

Закінчення на ст. 21

Вісті з Централі

В наслідок вістки про вибух атомової електростанції в Чорнобилі більшість українських організацій та установ значно активізували свою діяльність. Централя СУА в Нью-Йорку старалася збирати і подавати якнайбільше інформації про Україну. До відома нашим членам подаємо короткий перебіг діяльності Екзекутиви й Централі СУА:

Понеділок, 28. квітня 1986: пізно пополудні довідалися телефонічно про вибух на Чорнобильській атомовій електростанції. Увечері прийшли працювати до Централі деякі члени Екзекутиви СУА. Перший телефон в справі Чорнобиля був від ньюйоркської телевізійної станції WCBS. Представник цієї станції сказав, що зогляду на те, що вибух стався на території України, він вважав, що обов'язково треба поговорити з українцями, які живуть в Нью-Йорку. Він розпитував про Україну і зажадав поради до кого може далі звернутися.

Несподівано, приблизно за сорок п'ять хвилин після цієї розмови, прийшла до канцелярії репортерка Джейн Мічелл й кінооператори станції WCBS, які провели інтерв'ю з Марією Радович-вільною членкою Екзекутиви СУА, Розалією Полчі — англomовною секретаркою при Екзекутиві й Ольгою Лісківською редактором "Нашого Життя". Репортерка просила, щоб ми подали їй загальні інформації про Україну, бажала знати реакцію українців, які живуть в США, й допитувалась чому, на нашу думку, Советський Союз не хоче відверто подавати інформації світові. Після цього учасниці інтерв'ю провели репортерку до українських підприємств і установ, щоб вона мала ще нагоду поговорити з українцями. По дорозі вони зустріли Наталію Думу, відповідальну за адміністрацію "Нашого Життя", яка відповіла на питання під час телевізійного інтерв'ю.

Вівторок, 29-го квітня: Працівники канцелярії СУА з самого ранку відповідали на різні телефонічні питання репортерів. Зателефонували знову з телевізійної станції з проханням допомоги їм влаштувати серію інтерв'ю з представниками українських установ, організацій та підприємств.

Деякі добровільці прийшли до канцелярії та допомогли приготувати "прес-пакет", в якому були зібрані основні й найновіші відомості про Україну та енергетичну індустрію УССР. Ці матеріали роздавалися репортерам.

Тим часом з радіостанції WABC буквально прибіг Річард Дейвіз та провів інтерв'ю з О. Лісківською.

Протягом дня одиниці відвідували централю, розказуючи про їхні старання зв'язатися телефоном з родинами в Києві.

Увечері в українській дільниці міста відбулася неформальна зустріч з представниками деяких українських організацій в цій справі. Від СУА були присутні Марта Данилюк, Леся Гой та О. Лісківська. Вирішено було відправити спільний молебен в церкві св. Юри й влаштувати в п'ятницю демонстрацію перед советським консулятом в Нью-Йорку.

Середа, 30-го квітня: Редактор англomовної частини "Нашого Життя" Марта Бачинська допомагала відповідати на телефони репортерів, які далі весь час дзвонили. Репортери від UPI, "Star Ledger", "New York Newsday" зайшли до канцелярії в надії, що ми маємо якісь нові відомості. На прохання Екзекутиви, яка планувала акцію писання листів і висилання телеграм до відповідних державних і міжнародних представників і організацій, М. Бачинська написала зміст до цього.

В справі висилання допомоги українцям зверталися до Американського Червоного Хреста у Вашингтоні. Вони повідомили СУА, що їхня агенція зверталася до советського уряду з допомогою, але їм відмовили.

Увечері був відправлений спільний молебен з побажанням здоров'я всім українцям, які постраждають від радіації. Після цього зійшлися члени Екзекутиви — Марія Томоруг, Марта Данилюк і Марія Савчак, щоб телефоном і листовно повідомити голів округ і відділів про заплановану акцію СУА в цій справі. Заява СУА, яка закликала українську громаду до дії, була декілька разів вміщена у "Свободі".

ВІДБУЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ ГОЛІВ ОКРУЖНИХ УПРАВ СУА

Від 17-го до 18-го травня 1986 р. відбулася в Нью-Йорку, в домі Союзу Українок Америки, конференція голів окружних управ СУА. Конференцію відкрила голова, Іванна Рожанковська, молитвою. Прийнято порядок нарад. До Комісії Ухвал увійшли голови округ: Тетяна Сілецька — Клівленд; Ірена Лончина — Дітройт; Марія Крамарчук — Рочестер; Марія Наваринська — Чікаго і Марія Кондрат — Філадельфія. Протокол з попередньої конференції прочитала заступниця голови СУА, Марія Томоруг. Голова, І. Рожанковська зачитала коротке слово п.н. "Річні звіти відділів — дзеркало діяльності СУА". Потім звітували голови окружних управ СУА з їхньої праці за 1985 рік.

Після полуденку, обговорювано планування XXI Конвенції СУА, що відбудеться 23-25 травня 1987 р. в Клівленді, Огайо. Голова Конвенційного Комітету — Надія Дейчаківська представила детально підготований план і програму конвенції. Голова Видавничої Комісії — Ірина Чайківська розказала про підготовку конвенційної книжки, а референтки СУА подали плани, як вони переведуть під час XXI Конвенції Комісії-панелі.

О год. 4-ї союзанки поїхали до Українського Ін-

ституту і були присутні під час роздачі нагород Антоновичів, які одержали Юрій Лавріненко письменник есеїст, критик, автор з ділянки науки, і Давид Сондерс, історик.

В неділю після Богослуження відбулися наради Номінаційної Комісії XXI Конвенції СУА і засідання Екзекутиви.

Опісля, редактор Ольга Лісківська зreferувала справу журналу "Наше Життя". Надя Нинка, голова Комітету Другої Жіночої Конференції подала програму панелів і просила вже від тепер заохочувати жіноцтво до участі. Конференція "Українська Жінка у Двох Світах" відбудеться 4-го і 5-го жовтня 1986 р. в Рамада готель у Принстон, Нью-Джерзі. Цікавий і вичерпаний звіт учасниць Міжнародної Жіночої Конференції в Лондоні, Англія (21-го квітня до 2-го травня 1986 р.) подала Ірина Куровицька, вільна членка Екзекутиви СУА. На цій конференції були присутні: Іванна Рожанковська — голова СУА, Марта Богачевська-Хомяк — 4-та заступниця голови для зв'язків та Ірина Куровицька. Після прийняття ухвал, внесків і запитів, голова закрила молитвою конференцію.

Прудендополіс, 16-го березня 1986 р.

Високошановна Управа СУА

Дня 20-го грудня при допомозі Божій та Вашій скінчила я вищу школу.

Через всі роки моїх студій в початковій, середній та вищій школі мала я допомогу від Союзу Українок Америки. Впродовж кілька років спонсорував мене 1-ий Відділ СУА, а від 1982 року стали моїми спонсорами, добродіями шановне подружжя Анна й Василь Самофал.

Сьогодні почуваюся до сердечної вдячності для моїх спонсорів і всієї управи та членкинь СУА за готовість і жертовність для здійснення моїх студій і мрій. Старатимусь працювати для української громади, щоб бодай в малій мірі допомогти для наших братів тут у Бразилії і так віддячитися за поміч і ласкавість, яку зазнала від братів і сестер з Північної Америки.

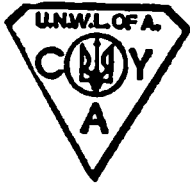
Із щирим поздоровленням, пошаною і вдячністю.

М. Магдалина Лозова

М. Магдалина Лозова, стипендіатка СУА, яка в 1985 р. скінчила вищу школу.

M. Magdalena Lozova UNWLA scholarship recipient who finished her studies in 1985.

*****

100 ТИСЯЧНИЙ ФОНД ІМ. ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ
з призначенням на працю організації та забезпечення її майбутнього.

В МІСЯЦІ КВІТНІ І ТРАВНІ 1986 Р. ВПЛИНУЛО:

22-ий Відділ СУА, Чикаго, Іл. .... 100.00 дол.
23-ий Відділ СУА, Дітройт, Міч. .... 100.00 дол.
120-ий Відділ СУА, Рочестер, Н.Й. .... 100.00 дол.
Н.Н. — членка СУА ..... 200.00 дол.

Збіркові листи відділів СУА:

73-ий Відділ СУА, Брічпорт, Кон. .... 168.00 дол.
22-ий Відділ СУА, Чикаго, Іл. .... 160.00 дол.
6-ий Відділ СУА, Чикаго, Іл. .... 40.00 дол.
23-ий Відділ СУА, Дітройт, Міч. .... 30.00 дол.
Разом: ..... 898.00 дол.
Досі вплинуло: ..... 68,808.00 дол.
Разом: ..... 69,706.00 дол.

Запрошення на зустріч з Королевою матір'ю.

*On the occasion of the 24th Plenary Conference
of the International Council of Women
The President of the
National Council of Women of Great Britain
requests the pleasure of the company of*
MRS. I. REZANKOWSKY
*at a Reception in the gracious presence of
Her Majesty Queen Elizabeth The Queen Mother
to be held at St. James's Palace, London, S.W.1.
on Thursday, 1st May 1986 at 6.00 for 6.30 pm*

RSVP: 34 Lower Sloane Street, London SW1W 8BP

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

XXXVIII РІК ВИДАННЯ

ЧЕРВЕНЬ 1986

НУКЛЕАРНА КАТАСТРОФА В УКРАЇНІ

На Україні сталася страшна катастрофа. Вибух і загорівся нуклеарний реактор в Чорнобилі, на Київщині. Не знаємо деталей цього нещастя, бо Москва не подає своєчасних правдивих інформацій та відмовилася прийняти запропоновану західними державами протинуклеарну допомогу.

В зв'язку з трагічною ситуацією на Батьківщині, ми, українські жінки, в діаспорі, висловлюємо найглибші співчуття нашому потерпілому народові, Всіма можливими засобами будемо домагатися від представників міжнародних організацій і державних урядів рятувальної акції для населення України, в першу чергу для українських дітей і вагітних жінок. Докладаємо всіх зусиль і старань, щоб Об'єднані Нації встановили міжнародню контролю безпеки нуклеарних станцій, які в Україні не мають належних технічних охоронних споруд і загрожують населенню.

У цьому великому нещасті єднаємось з Тобою, Рідний Народі!

Управа СФУЖО

ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ СФУЖО

З нагоди місяця СФУЖО на торонтонській українській радіопередавання "Пісня України" англійською секретарка СФУЖО Ганна Мазуренко говорила про завдання і працю Світової Федерації. Надя Маланчук інформувала про діяльність СФУЖО на телевізійній українській програмі. Обидва виступи чітко й всебічно з'ясували позитивну і конечну діяльність СФУЖО.

ВІДВІДИНИ ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ. Голова СФУЖО д-р М. Квітковська і членка Управи СФУЖО Ірина Малицька від 15-го листопада до 15-го грудня 1985 р. мали організаційну поїздку по Південній Америці. Вони відвідали Венесуелю, Аргентину та Бразилію. У великих центрах цих країн (Каракас, Буенос Айрес, Посадос, Курітіба, Прудентополіс) відбулися громадські зустрічі, на яких було подано інформації про працю СФУЖО.

Крім цих зустрічей відбулося багато індивідуальних розмов і дискусій, у яких наświetлювано сучасні проблеми в діаспорі. Українці Південної Америки живуть зорганізованим життям, ведуть працю на відтинках: суспільна служба та освітня діяльність, яка зосереджується головним чином на шкільництві.

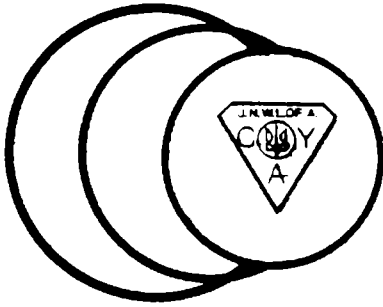
У всіх місцевостях представниці СФУЖО відвідували церкви, монастирі, школи, інтернати, були у

Владик обох Церков і познайомилися з членами жіночих церковних і громадських організацій.

Від 30-го листопада до 2-го грудня відбулася в Курітібі конференція СФУЖО, на яку прибули представниці організацій СФУЖО. Звітували такі: Союз Українок Аргентини, Організація Українок Відродження, Жіноча Організація при Хліборобсько-Освітнім Союзі, Об'єднання Катехиток, Апостольства Молитви, Православне Сестрицтво, Жіноча Організація Єпархіального Центру. Під час конференції відбувся ряд доповідей на тему Суспільної Служби в Бразилії та Аргентини, обговорено проблему рільників, потребу піднесення економічного рівня, а також була зорганізована цікава виставка народного мистецтва. Друга половина сесії була присвячена виховним темам.

Д-р Квітковська доповідала про зовнішні зв'язки СФУЖО під час зустрічі з громадянством. На закінчення відбулися виступи шкільної молоді. Конференцією керувала Лідія Єдин.

КОНФЕРЕНЦІЯ МІЖНАРОДНЬОЇ ЖІНОЧОЇ РАДИ. Участь у цій конференції, яка відбулася у Лондоні, Англія від 28-го квітня до 2-го травня, взяли д-р Квітковська і Наталія Даниленко (реф. народного мистецтва СФУЖО).

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ДЕНЬ СУА

Зустріч Округи Огайо з громадянством

Від 12-го до 13-го жовтня 1965 р. в Пармі заходами Округи Огайо СУА відбувся "Організаційний день", в якому взяли участь відділи: 12-ий, 60-ий з Клівленду; 69-ий з Лорейну та 7-ий з Акрону.

Зустріч округи з ширшим громадянством відбулася в дещо відмінній формі як то було в минулому. Організаторки цієї імпрези намітили собі подвійну мету: 1) представити громадянству осяги проробленої праці СУА з різних ділянок праці та 2) заохотити жіноцтво вступати до нашої організації.

Організаційна референтка Анна Тарнавська очолила комітет, який планував цю імпрезу. До нього ввійшли також члени округи та референтки відділів. Про організацію цієї зустрічі була повідомлена Марта Данилюк, заступниця голови СУА в організаційних справах, яку запросили взяти в ній участь. До підготовки програми приступили не тільки голова округи Тетяна Сілецька, але й всі референтки.

Відомо, що успіх будьякої справи залежить від відповідної реклами та оголошення. Отож, при кожній нагоді подавалися інформації у формі летижок та в передачах української радіопрोगрами. Крім того, референтка зовнішніх зв'язків Надія Дейчаківська закликала по радіо громадянство до участі й пояснювала докладніше про цілі такого "Організаційного дня".

Імпреза відбувалася протягом двох днів, в суботу і неділю. В суботу 12-го жовтня заходом 8-го Відділу СУА виступав "Ляльковий театр" з речами у двох мовах для дітей. Одночасно в сусідній кімнаті Марта Данилюк висвітлювала матерям прозорки п.н. "Історія СУА". Тут же продавалися і дитячі книжки та картини дитячої тематики митців Ярослави Сурмач-Мілліс і Марійки Трач-Голядик. За це відповідала виховна референтка Віра Капустянська, яка крім цього приготувала 2 манекени — хлопчика та дівчинку в народних убраннях, щоб показати як правильно вдягати дітей.

Наступного дня, 13-го жовтня, Т. Сілецька відкрила другу частину імпрези, сердечно вітаючи гостю з Нью-Йорку М. Данилюк, союзнянок та численну публіку. В короткому слові вона розказала про завдання такого дня: познайомити громаду з діяльністю СУА — зокрема, на терені Огайо, і таким чином заохотити жінок стати членами цієї організації.

Приготовлені кожною референткою експонати включали хроніки, знімки, журнали й добре відображували зміст проробленої праці.

М. Данилюк у своєму виступі подала історію СУА за останні 60 років, ілюструючи свою розповідь прозорками.

Про свої ділянки звітували такі референтки:

Неоніля Винярська (*культурно-освітня*) повідомила про проведені літературні вечори, доповіді й вистав лялькового театру, образотворчі виставки, про "Гурток книголюбів". Комісія зробила звукозаписи свідків Великого Голоду та перших українських поселенців у штаті Огайо.

Галина Мартинюк (*музейно-мистецька*) заохочувала присутніх стати членами Українського Музею, популяризувати музейні видання та стежити, щоб мистецькі виставки в окрузі були на високому рівні.

Надія Дейчаківська (*зовнішні зв'язки*) у своєму звіті підкреслила важливу роль зв'язків з-поза українським середовищем. Обов'язково слід знайомити й зацікавити якнайширші кола такими питаннями, як справа поневолення, мартирологія і геноцид українського народу та наближення ювілею 1000-ліття Хрещення України. Для цього потрібно користатися з особистих контактів, а в міру можливостей із засобів масової інформації.

Віра Капустянська (*виховна*) продемонструвала на своїх аркушах, як працювали при деяких відділах дитячі світлички, скільки дітей пройшло через них та їхню участь на курсах народних танців.

Анна Тарнавська звітувала не лише за свою організаційну ділянку, але й за відсутню п. Древицьку — референтку суспільної опіки. До цієї останньої референтури належать: допомога потребуючим у різних країнах і на терені Америки, висилання їм харчів, одягу, книжок і журналів, опіка "бабусею", відвідування хворих і надсилання вітальних карток у дні свят тощо.

Основне завдання організаційної комісії — приєднувати нових членок до СУА. Цікавими для всіх були 2 великого розміру таблиці, на яких графічно був поданий склад Головної Управи й розподіл його функцій, а на другій організаційна структура СУА.

Про діяльність Пресової референтури замість Л. Мичковської — розповіла Дарія Городиська. Вона подала у хронологічному порядку світлини усіх редакторів журналу "Наше Життя". На столі лежали для перегляду журнали, і всі бачили, як з роками мінявся їх зовнішній вигляд. Крім того, були оглянуті хроніки відділів та газетні вирізки, в яких містилися дописи про працю різних відділів в окрузі.

Звітування закінчила Архівар і завідуюча домівкою округи Ірина Кашубинська. Вона підкреслила цінність і конечну потребу архіву. І. Кашубинська на доказ цього вибрала з архіву цікаві матеріали: афіші, летижки, конвенційні книги, альбоми і т.д. та просила союзнянок по можливості помагати впорядковувати такі матеріали. Наприкінці вона всім подякувала, хто допоміг приготувати кімнати на зу-

стріч, а передусім Дарії Говикович за виготовлення занавісок на вікна.

М. Данилюк подякувала за вичерпні звіти, висловлюючися з признанням для голови округи й референток за виконану працю. Принагідно вона нагадала про стан журналу "Наше Життя", про його потреби й труднощі пов'язані з хронічним дефіцитом, які легко було б усунути, коли б усі членки передплачували свій журнал. Одночасно згадала й про потреби Українського Музею. Зокрема, про konieczність придбання нового й просторого приміщення.

Після закінчення офіційної частини відбулася розвагова, в якій Г. Штайнгаєн прочитав гумореску Е. Козака п.н. "Вінчоване", а декляматорка Ірина Варнич-Дубас майстер-

но виконала віршовану сатиру Зої Когут п.н. "Жінкам". Потім усі присутні мали змогу докладніше оглянути виставлені експонати та купити книжки чи картини. При смачній перекусці, що її приготували гостинні союзники, всі присутні ще довго діпилися враженнями від побаченого й почутого. Сердечно прощалися з М. Данилюк, — такою милою гостею, дякуючи їй за приїзд та запрошуючи знову завітати до них. Додому союзники розходилися з добрим бажанням у серці, щоб ця зустріч активізувала на всіх ділянках діяльність нашої організації.

Л. Мичковська

Закінчення з ст. 8: "ВІРА ВОВК"

- Со святими упокою душу раба Твогого Михаїла... (Це її батька Л.К.)
- Подай, Господи, горіти, як ладан...
- (Такі є "Духи і дервіші".)

А тут, уже на літературний обрій гряде нова збірка оповідань письменниці — "Карнавал" і "Українськ колядки" в перекладі на португальську мову та й перевидання збірки поезій молодих українських поетів "Соняшник". Можна сподіватись, що це далеко не все, що це не останні твори Віри Вовк. Бож перо її — це її життя, її душа. З цим пером вона радіє, з ним вона горює, а в ньому вона оживає знову і знову...

Стиль, форма, словництво й жанри напевно щораз і щобільше чергуватимуться у творчості цієї поетеси й письменниці, але ніколи не зміниться її вірність, її перша любов до Неба і до свого "неба", до своєї обіцяної Землі, що наснажують її перо. Як напевно вже й довіку супроводитиме Віру Вовк голос дервіша, який на дні висохлої від жару криниці все глибше й глибше копає великою мушлею землю, шукаючи джерела, живої води для спрагнених правди людей, і кличе: "Із глибин кличу до тебе, Господи!"

Закінчення з ст. 12: "ОЛЕНА ЗАЛІЗНЯК"

трималася добре, а умово була така сама бистра як колись. Мама повно нових ідей, всім цікавилася. Виглядало що може ще довго й корисно прожити, але несподівано, будучи в Монреалі, дістала коронарний атак. Кілька днів пізніше, в шпиталі, дістала другий, якого вже не пережила. Мала тоді вісімдесят три роки.

Закінчення з ст. 13: "ДОРОГІ МОЇ..."

наче вчора й не збирали. Працювали дбайливо, старанно ставилися до кожної ягідки, обережно сипали до великих плетених сапеток поблизу битого шляху. Над вечір з'явилися вантажні машини, забирали ягоди і кудись відвозили. Але швидко машин поменшало, сапетки з смородиною стояли понад шляхом по кілька днів.

Наш трудовий запал став пригасати. Ми, керівники групи, поскаржилися директорові радгоспу. Він розпачливо знизував плечима, пояснював, що жодна з торгівельних організацій, з якими він домовлявся, не поспішає забирати ягоди. Радгосп знає збитків, ягоди в сапетках стікають, допомоги ні від кого нема. Наприкінці третього тижня без будьяких пояснень дирекція радгоспу оповістила, що за домовленістю з міськими організаціями нас відпускають додому. Сапетки з чорною смородиною так і лишилися гинути понад шляхом, по якому машин ставало все більше. Тільки не було їм ніякого діла до наших ягід. Прямували вони в обидва боки, на схід і на захід. На захід, до фронту військові автоколони з червоноармійцями, з різною технікою, а назустріч їм — різнокаліберні автомашини з цивільними людьми, що тікали на схід подалі від фронту... На їхню адресу лунали з боку військових машин вигуки: "Драпай, боягузе!" "Назад, до перемоги!" "Скільки баракла накрив?" "Усю свою лавочку забрав?" "Дезертири!" "Ми з вами ще пощитаємось!"

Не сподівалися бойово настроєні хлопці, йдучи на ворога, що невдовзі доведеться їм цим же шляхом утікати назад під такі ж глузливі вигуки людей, які не змогли "тікати" від ворога. Не лише глузування в тих словах було, — скорше відчай ("На кого матір лишаєш?"), а то й гнівний докір ("Де ж ваша хвалькуватість поділась? Ні п'яді землі? Кордони на замку?")

Далі буде

UKRAINIAN WOMEN IN TWO WORLDS CONFERENCE REGISTRATION FORM

October 4th and 5th 1986
Ramada Hotel Princeton, N.J. 08540

Please detach this form and send together with a check or money order payable to:

Name _____
Address _____
City _____ State _____ Zip _____
Telephone (home) _____ (work) _____

Conference Committee UNWLA,
c/o Lesia Kachmar
17 Wind Ridge Drive
North Caldwell, N.J. 07006

REGISTRATION FEE FOR THE PRE-CONFERENCE WORKSHOP ON OCTOBER 3rd

- I will attend the pre-conference workshop(s)
 Public Relations
 Organizational Fundraising

\$10 registration fee must be received by July 30.

REGISTRATION FEE FOR THE CONFERENCE

- \$75 If postmarked before September 1, 1986
 \$85 If postmarked after September 1, 1986

I am interested in attending the following panels/workshops (please circle the number next to those you are interested in):

Pre-conference Workshops
(October 3, 1986):

1. Organizational Fundraising
2. Effective Public Relations

Conference Panels/Workshops
(October 4-5, 1986):

3. Parenting
4. Care of Aged Parents
5. The Younger Generation
6. Women and the Political Scene
7. Ukrainians/Americans — who are we?
8. Our Community and Beyond

9. The Working Woman
10. Separation and Divorce
11. Stress Reduction
12. Writing Resumes
13. Positive Self-Image
14. Financial planning

I am am not a member of UNWLA. If yes, indicate the Branch you belong to. _____

Бажаю брати участь на таких панелях/семінарах (зазначить відповідне число):

Передконференційні семінари (3 жовтня 1986): Конференційні панелі/семінари (4-5 жовтня 1986):

1. Способи збирання фондів для організацій	3. Ми і наші діти	9. Заробіткова праця жінки
2. Успішні загально-зовнішні зв'язки	4. Ми і наші батьки	10. Відчуження і розвід
	5. Молодше покоління	11. Напруження в щоденному житті
	6. Жінка і політична арена	12. Писання резюме
	7. Українці чи американці — хто ми?	13. Позитивний само-образ
	8. Наша громада і поза нею	14. Фінансова господарка

Я є, не є членкою СУА. Якщо так, подати число відділу _____

OUR LIFE

Monthly. published by Ukrainian National Women's League of America

VOL. XLII

JUNE 1986

Marta Baczynsky

NEWS FROM UNWLA HEADQUARTERS —

In matters of Chornobyl

On Monday, April 28, 1986 the Soviet Council of Ministers issued a terse, almost casual statement via Moscow television which read: "An accident has taken place at the Chornobyl power station, and one of the reactors was damaged. Measures are being taken to eliminate the consequences of the accident. Those effected by it are being given assistance. A government commission has been set up."

Thus began a frustrating, uncertain and distressing time for the entire world, and particularly for the Ukrainian community. This dreaded catastrophe, the worst, in the history of peaceful application of nuclear power really happened. Moscow's destructive policy of separatism, secretiveness and obstinance led the world on a merry-go-round — guessing the size of the explosion, guessing the extent of lethal radiation on the population and the environment, guessing the number of injured and dead.

Ukrainians everywhere had trouble dealing with this tragedy. Eager for any scrap of information about families and friends in Ukraine, eager to help in any way possible with medicines, food and clothing, the Ukrainian community rallied to aid, only to encounter a wall of silence and denials. Any gesture of help by the American government was declined by the Soviets, nor could anyone prod them to give details of the disaster. Frustration, anger and fear were the predominant emotions during this time.

The headquarters of the Ukrainian National Women's League of America became popular with the information-seeking press. The organization was initially contacted by WCBS-TV in the evening of April 28th. A newsman called the office and wanted the "Ukrainian angle" on the nuclear tragedy. The station sent a reporter with a camera crew who spoke with Maria Radoych, member-at-large; Rosalie Polche — English language Secretary of the Executive Board and Natalka Duma — Our Life administrator and Our Life editor — Olha Liskiwsy. The reporter, a young woman, was shown a map of Ukraine and supplied geographical, population and historical data. She was also advised about Ukrainian organizations and businesses which operate in the New York downtown area where she might seek additional information.

The following day, Tuesday, April 29th was a busy day for UNWLA. There were many phone calls from the media — newspapers, radio and TV. They all wanted to know what the reaction of Ukrainians is to the Chornobyl accident; they were looking for people who had families in Kiev and were anxious to know if anyone had spoken to them. Several stations and newspapers offered the free use of their telephones to place calls to Ukraine. Unfortunately, no calls were allowed to go through to the stricken area. The American media was quickly learning the feeling of complete frustration, one the Ukrainian community knows well.

During the day many people called or came to our offices to exchange worries, to talk, to be together at this time of great sadness and uncertainty. Some told about their unsuccessful attempts to reach Kiev, others vented their anger and damned the Soviet policies. And most were sad, so sad when anyone spoke about the damage to the environment, and to the beautiful, fertile land of Ukraine.

To further help the press, Olha prepared a press kit with general information about Ukraine, its history, geography and about Ukrainians in America. A volunteer from UNWLA called the "Bob Grant Program" on WABC radio to further provide information about Ukraine and correct mistakes that were continually repeated, such as people using the terms "Russia" and "Ukraine" interchangeably. She used this opportunity to compare the cover-up of the Great Famine in Ukraine of 1932-33 with the present Soviet blackout on information.

That evening an impromptu meeting was held in the downtown area, attended by representatives of several Ukrainian organizations. Present at the meeting from UNWLA were Marta Danyliuk, Second Vice President; Lesia Goy, President of New York Regional Council and editor Olha. The ad hoc group discussed what actions the Ukrainian community should take in light of the tragedy.

Wednesday, April 30th. There was continued interest from the media. A reporter from UPI, the *Star Ledger* and *New York Newsday* came by the UNWLA office. Their questions were often repetitive. Those of us who were there to speak to the newspeople could only reiterate our feeling of anger at Moscow's secrecy and our

worry and grief for our fellow Ukrainians in the heart of that nuclear inferno.

That evening, an interfaith prayer service for the victims of Chornobyl was held at St. George Ukrainian Catholic Church. Hundreds of people holding candles crowded into the church and the proceedings were televised and recorded by the now ever present news media. Portions of the service were shown and heard on the evening news on all New York networks.

First Vice President of UNWLA, Maria Tomorug and Marta Danyliuk asked the editorial staff of Our Life magazine to compose letters to be sent to President Reagan, Secretary General of the United Nations, the UN Environmental Program, the International Atomic Energy Agency, to state legislators, senators and congressmen. Presidents of Regional Councils of UNWLA were notified by telephone that samples of such letters would be sent to their branches, and members were encouraged to send them. Following is an example of one letter.

* * *

In the wake of the devastating nuclear accident in Chornobyl, Ukraine, the Ukrainian National Women's League of America and its members are deeply concerned with the suffering and fate of our brethren in Ukraine.

The political and economic restrictions imposed by the Soviet government deny the victims of this tragedy the aid they desperately need. Our Ukrainian community stands ready to help in any way.

In the name of humanity and all that is right, we plead with you to do all in your power by interceding with the Soviet government to allow international relief agencies, such as the Red Cross, access to the victims.

We also ask your intervention with respect to lifting the restrictions on sending packages with medicine, food and clothing to the victims of this nuclear holocaust.

* * *

A letter from the IAEA in reply to UNWLA letter writing campaign.

Відповідь на листи, які були вислані в справі чорнобильського випадку.

INTERNATIONAL ATOMIC ENERGY AGENCY
AGENCE INTERNATIONALE DE L'ENERGIE ATOMIQUE
МЕЖДУНАРОДНОЕ АГЕНТСТВО ПО АТОМНОЙ ЭНЕРГИИ
ORGANISMO INTERNACIONAL DE ENERGIA ATOMICA

WAGRAMERSTRASSE 5, P. O. BOX 100, A-1400 VIENNA, AUSTRIA. TELEX: 1-12645. CABLE: INATOM VIENNA. TELEPHONE: 2360 EXT.

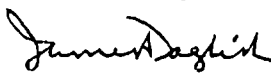
IN REPLY PLEASE REFER TO
PRIERE DE RAPPELER LA REFERENCE

1986.05.20

The President
Ukrainian National Women's
League of America, Inc.
108 Second Avenue
New York, NY 10003
USA
Dear Madam President

I am writing to you in the hope that you will circulate our reply to all the many other members of your organization who have written to us in the wake of the Chernobyl disaster.

As an international organization, our powers and duties are strictly limited. However, our Director General and two senior members of his staff did recently visit Moscow and the Chernobyl area to offer advice and assistance, and to assess the situation; and the IAEA is currently convening a series of meetings at which possibilities for future action will be discussed. We share your general concern that the power of the atom should be exploited safely.

Yours sincerely

James Daghish
Division of Public Information

That evening a call was placed to the American Red Cross in Washington, D.C. to inquire about the possible relief effort to the stricken area.

The organization had also placed an appeal in *Svoboda*, the Ukrainian daily newspaper, urging the Ukrainian community to participate in this letter-writing campaign.

On the front of the building housing the headquarters of UNWLA there is a banner draped in funereal coloring which states:

"The Ukrainian Women's League of America mourns the suffering of our brothers and sisters in Ukraine at the Chornobyl nuclear plant site."

This sign was put up at the initiative of the New York Regional Council.

In subsequent days following the news of the accident members of UNWLA took part in many other organized efforts, demonstrations and news conferences.

Editor

PLENARY CONFERENCE IN LONDON

The 24th Plenary Conference of the International Council of Women (ICW), was held in London between April 21 and May 2, 1986.

The ICW, which represents 75 national women's councils, is among the oldest of the international organizations in continuous existence since 1888. The centenary celebration is planned for 1988 in Washington.

Furthermore, the ICW was one of the original 13 non-governmental organizations (NGO's) at the birth of the United Nations in San Francisco in 1945.

The London Conference elected as its president Sook Ja Hong, a Korean, who holds an M. A. from Columbia University and a Ph. D. in international relations from Tong Guk University. Dr. Hong, Korea's first woman diplomat, has served in the Korean Consulate in New York and as an adviser to the Korean U. N. mission. Since 1975 she has been active in the Korean National Council of Women, first as a vice president and currently as its president.

After an initial nationalities discussion in the 1890s between the Austrian delegation and the Anglo-American women, the ICW has insisted on the principle of statehood for its member councils. A Ukrainian National Council became a full-fledged member in 1920, only to be expelled in 1925 when it became clear that the Ukrainian People's Republic, with its autonomous women's organizations, could not survive. The Russians also were expelled, from the ICW, and since the Soviets do not have any even pro forma independent women's organizations, the USSR, and the Eastern European states (whose women had been very active in the ICW in the interwar years) do not participate in the work of the ICW. At times, they send their observers, but none were present at the London gathering.

More than 400 women participated in the London Conference in an official capacity. About 100 more were observers. Iwanna Rozankowsky, the president of the Ukrainian National Women's League of America, which is a member organization of the NCW/USA, was present at the deliberations, as was Iryna Kurowycky, member of the board of UNWLA. Also present was Dr. Maria

Kwitkowsky, president of the World Federation of Ukrainian Women's Organizations. Martha Bohachevsky-Chomiak, a vice president of UNWLA, was a delegate at the Conference as a member of the executive board of the National Council of Women of the United States. The American delegation was headed by Eleanor Donnenfeld, NCW president, and included Shirley Munyan, Alicia Paolozzi, Elizabeth Chittick, Dorothy Willner, Dorothy Rinardo, and Merrinelle Sullivan, the executive director of the NCW/USA, as an observer. Ms. Paolozzi was elected vice president of the ICW, Dr. Willner became a voting member of the board, while Ms. Chittick, president of the Woman's Party of USA, was elected a member of the board. Daisy George, of the United States, became a vice-convenor of the Committee on International Relations and Peace, and Dr. Bohachevsky-Chomiak was coopted to that committee. Emma Broisman, ICW project officer and the accredited ICW representative to the U. N., ran a workshop on the development programs of the ICW.

As an old organization and as an NGO, the ICW carefully weighs its public statements and deliberates its positions at great length, with sensitivity to all its members, as well as the members of the U. N. who might not be part of the ICW. Its method of election is weighted to reflect the strength of the presidents of the national councils, and its debates, while lively in committees and general sessions, is quite structured.

The resolutions of the Conference, prepared by a committee headed by E. E. Monro of South Africa, whose National Council had taken a very open and firm stand against apartheid, included statements on peace, development, and support of the U. N. Forward Looking Strategies for the Advancement of Women, formulated last year in Nairobi. The ICW was also concerned with the retrogression in the position of women in many countries, and even included some brief mention of the renewed stress placed upon the traditional role of women in the USSR.

The big shock to the conference, as indeed to the entire world, was the news of the nuclear accident in

Chornobyl, Ukraine. The formal structure of the ICW and the workings of its constitution prevented the gathering from passing a formal resolution on the event. Indeed, there were voices about the impropriety of the whole issue of Chornobyl even being raised at the plenary gathering. The magnitude of the disaster, and the lack of information about it from the Soviet authorities, however, made the issue one of great urgency. Fetau Mata-afa, the observer from Western Samoa who had been arguing for the creation of nuclear-free zones in the Pacific, rose to the occasion. She delivered a moving and forceful plea that in face of such a disaster women could not retire behind the screen of by-laws and constitutional provisions. A Statement of Concern, proposed by a number of members of the board of the ICW, and supported by the International Relations Committee, was passed by the plenary session and was to be incorporated into the news announcement on the deliberations of the ICW Conference. It read:

STATEMENT OF CONCERN

The Chornobyl tragedy points to the interdependence of responsiveness to the welfare of the local population and that of the whole international community. Therefore, the ICW Triennial meeting in London in April 1986 at the time of the worst nuclear accident in the world, wishes to go on record and encourages the National Council of Women (NCW) to do the same:

- 1. To underline the importance for governments who have not yet agreed to do so to conform and to respect the regulations concerning standards and safeguards established by the International Atomic Energy Agency (IAEA) for building and operating nuclear power plants*
- 2. To express full agreement with the director general of the IAEA that the authorities concerned provide full, detailed and authoritative information of the exact extent of the release of radioactivity from the stricken plant, in order to enable other states to take appropriate measures in their territories*
- 3. To express its concern and solidarity about the safety of the immediate population and to urge that all measures of international cooperation be used to alleviate the immediate and long term dangers*

Participants of the Conference were guests at two receptions. The first at Lancaster House of the Buckingham Palace hosted by David Waddington, the British minister for home affairs. At this reception Prime Minister Margaret Thatcher met with participants of the Conference. The second was held at St. James Palace, which was hosted by Elizabeth, the Queen Mother. At a

formal dinner of the Conference, members of the ICW met Baroness Hooper, a whip in the House of Lords.

The keynote address, perhaps the most effective of the speeches, was delivered by Ambassador Rosario Manalo of the Philippines, who stressed the role of women in the reestablishment of democracy in her country. President Hong, in her closing remarks, also stressed the responsibility women, as citizens, bear in the implementation and defense of democratic principles.

The tragedy at Chornobyl highlighted for Conference participants the interdependence of humanity. Lack of responsiveness by the Soviet government for the welfare of its own population, lack of local community information about the dangers of its own nuclear power, has affected not only the safety of the stricken Ukrainian population, but the safety of the Europeans, indeed of the whole world.

MARTHA BOHACHEVSKY-CHOMIAK

SCHOLARSHIP COMPETITION

The Ukrainian National Women's League of America announces the fifth Competition for the granting of scholarships from the **Eva Stashkiw Scholarship Fund** in the following categories:

1. in the study of the Ukrainian language for graduates of journalism, languages, library science and museum science. Individuals applying in this category must show they plan to utilize their knowledge of the Ukrainian language in their professional work;
2. in the course of obtaining a doctorate in the various fields of Ukrainian studies, as well as comparative studies in literature, history, sociology, music, etc., and only after the subject matter has received university approval;
3. as an aid in the publishing of a scholarly work in the field of Ukrainian studies which has been accepted by a publisher.

The amount of the scholarship will be determined by the judging committee on an individual basis.

Only members of UNWLA who have joined the organization at least one year prior to submitting their entry in this competition will qualify as candidates for the scholarship.

Deadline for entries is October 31, 1986

In the first and second category, scholarships will be granted for studies in accredited American or Canadian universities.

In the letter of introduction please specify which category the applicant is entering.

For further information please contact:

**Ukrainian National Women's League of America
Eva Stashkiw Scholarship Fund
108 Second Avenue
New York, NY 10003**

THE CONFERENCE IN LONDON — Impressions and Observations

Ірина Куровицька в Лондоні під час конференції МЖР.

Iryna Kurowycky in London while attending the ICW Conference.

When members of the Ukrainian National Women's League of America who attended the 24th Plenary Conference of the International Council of Women returned from England, I knew that the sooner I spoke to whoever was willing, the better I could capture the spirit of the trip and the Conference.

Mrs. Iwanna Rozankowsky, President of UNWLA and Iryna Kurowycky, Member-at-large of the UNWLA Executive Board attended, under the auspices of the National Council of Women of the United States, as observers. Another observer was Mrs. Kwitkowsky, President of the World Federation of Ukrainian Women's Organizations. Dr. Martha Bohachevsky-Chomiak, Fourth Vice-President of UNWLA, is a member of the Executive Committee Board of the NCW and took part in the Conference as a delegate.

As luck would have it, Iryna Kurowycky came up to me after the Liturgy at St. George's on Easter Sunday. There, on Seventh Street, which was closed-off by police barricades, Ukrainians stood, basking in the spirit of the Holyday, chatting with friends from Jersey, Connecticut and points further north, west and south. Iryna looked smashing, as they say in Londontown. But more striking than her elegant ensemble was her glowing face when she told me how great the eleven-day stay in London was and how happy she was to have been a part of this Conference.

"So sorry you weren't there," she said. Well, I might as well admit it. I was to be a part of that delegation, but on the day the U.S. bombed Libya, I decided to stay close to home and cancelled all my international commitments. In other words, I chickened out.

Two days later, I met Iryna in her home and for two hours she treated me to an exciting run-through of the

Conference. Its highs and lows, the frustrations of being "just" an observer when you want to say something important and can't, and the achievements of our group of Ukrainian women at the sessions. She took me on a tour of an old English cathedral, a shopping spree in London and best of all, filled me in on a few incidents, which were harrowing at the time, but in retrospect, are hilarious.

Iryna said she had no fear whatsoever of traveling to Europe during the Libyan-American crisis, though her husband and friends advised her against it and Father Pasczhak, pastor of St. George's said he would pray for her. All in all, not an auspicious beginning for a trip.

Even at the airport things did not look good when Mrs. Rozankowsky and she arrived early. For some time it seemed as if the two of them would be the only passengers on the British Airways plane. But luck was with them, other people arrived and from then on it was smooth sailing, that is — flying!

The hotel in London was disappointing, Iryna said, because it was more like an overnight stop for tours, noisy and very busy, rather than a nice place to stay for an extended length of time. The main meeting room used for the Conference's plenary sessions had a seating problem — little space, lots of women. Iryna said that Martha Bohachevsky-Chomiak had to sit in a chair designated for a representative of another nation, since there was no room in the American delegation section. Now, to my way of thinking, that is an excellent opportunity for some on-the-spot international parley and good will.

Registering their group was another adventure, continued Iryna. After converting traveler's checks to English pounds sterling at the American Express office,

Iryna and her two companions found themselves in the middle of London with lots of cash — English money, American money and of course the personal jewelry each had for decorative purposes. The task now was to safely bring the money back to the hotel. Both Iryna and Martha are former girls scouts, and all three are Soyuzianky so, what could have gone wrong? The bag with the “loot” went under Iryna’s coat (it was raining, thank goodness), Martha Chomiak walked beside her, carrying a “lethal” umbrella, while Mrs. Rozankowsky, assuming her “no-nonsense, don’t you mess with me” expression, covered the rear.

Our fearless threesome encountered trouble only at the registration desk, when people from the National Council of Great Britain (NCGB) did not want to take the money for the group right away. At this point, Iryna, having had enough of her undercover work, let it be known, in no uncertain terms, that the Ukrainian ladies from UNWLA were going to be registered — tout de suite!

Iryna was very impressed with the opening ceremonies of the Conference, which were held in Logan Hall at the Institute of Education, a college situated a short walk from their hotel. Mrs. Mary Mayne, President of the National Council of Women of Great Britain (NCGB) opened the proceedings. A short welcome was delivered by The Worshipful Mayor of Camden, Councillor Julian Fulbrook, who said he felt particularly gratified to be able to speak at this gathering, because the mayor before him was a woman and the one after him will probably also be a woman. This remark, Iryna said, did get laughs.

The Baroness Young, Minister of State for Foreign and Commonwealth Affairs spoke about the achievements of the women’s movement. The concluding address was delivered by the President of the International Council of Women, Dame Miriam Dell DBE, who wished the participants a productive and successful meeting.

The Interfaith Service, which followed an informal

Newly elected president of the ICW Dr. Sook Ja Hong with Iryna. Новообрана голова МЖР — д-р Сук'я Гонг з І. Куровицькою.

І Куровицька здоровкається з Прем'єр міністром Тачер. I. Kurowycky meeting with M. Thatcher.

reception, was very moving, Iryna recalled. Appointed delegates from various nations read prayers, one from each faith — Hindu, Judaism, Muslim, Christian, Buddhist and Bahai. She showed me a booklet with the prayers and they are beautiful and meaningful, not only for an international conference but to the state of our world today.

At a government reception at Lancaster House that evening, Prime Minister Margaret Thatcher made an appearance. Iryna described her as an elegant, attractive and very gracious lady. Shaking hands with the Prime Minister, Iryna introduced herself as a member of the American delegation, underscoring the fact that she was Ukrainian. She thanked Prime Minister Thatcher for supporting the actions of President Reagan in the Libyan affair. Iryna stated that Mrs. Thatcher was very pleased with this impromptu and sincere message from the U.S.

At this point in my interview with Iryna Kurowycky I was beginning to form serious personal vendetta plans directed against Muamar Gaddafi.

Forty nations sent their delegates to this Conference in London. President Dame Miraim Dell in her speech at the opening of the Plenary Conference spoke about the achievements of the ICW. One of its greatest successes was attaining status as a Non-Governmental Organization (NGO) with Consultative Status Category 1 with the Economic and Social Council of the United Nations. ICW was one of the first organizations to be recognized, as such.

President Dell emphasized that the ICW has continued fighting for the independence of women in every endeavor. She pledged that, in the spirit of Nairobi, the ICW will carry on educating women, training them in decision-making procedures, enabling them to become leaders in communities and governments.

Having the status of an observer, Iryna admitted, limited her active participation in various standing committees whose sessions she attended. The committee "Child and Family" agreed that the concept of family varies from culture and must be accepted as it stands. Nevertheless, despite differences the committee handled problems common to all — rearing children, education, unemployment, and the impact modern progress has on children and family life (a problem faced acutely by Third World countries).

Iryna also attended the sessions of the Law and the Status of Women committee, where discussions focused on rape, the status of women in government, prostitution, etc.

Although Iryna and Mrs. Rozankowsky were not allowed a voice officially, they did speak privately to many people. They did their job behind the scenes, explaining the plight of Ukraine, as well as the work of the UNWLA. They found many people informed and sympathetic to the Ukrainian cause.

One of the highlights of the Conference was a formal banquet—evening gowns, jewels, the works. Iryna said she wore, what she calls her "Mother Ukraine dress", a black sequined gown with beaded embroidery. She showed me the dress — a striking garment, which Iryna admitted, made a big hit that evening.

At the banquet, members of delegations were seated with people from other groups, so that everyone had a chance to meet someone new. Iryna recalled that the entrance of various distinguished individuals of the dais, was heralded by the music of Scottish bagpipers. What a marvelous flavor of the British Isles!

"I have addresses of the many wonderful people I met at the Conference and I promised to keep in touch," Iryna said wistfully, perhaps thinking of a very long Christmas card list. She also went on to say that she found an easy camaraderie with women from Australia and New Zealand. A few of them live in New York and are part of their countries' delegations to the UN missions. Needless to say, they all made plans to meet in the UN coffee shop.

Meeting people, talking to them, gaining their support and sympathy for our cause — these are the main objectives to strive for when attending international conferences, as delegates and observers.

As a respite from the daily working sessions, participants of the Conference had a chance to tour one of the many historical landmarks near London. Iryna was in the group that visited Winchester Cathedral, the oldest in Britain. It was completed in 1122 and is awesome, magnificent and incredibly beautiful, according to Iryna. She said that this side trip allowed her but a tiny glimpse of England, and its rich history and culture.

After dinner, on an average conference day, following the work of the committees, our three UNWLA sojourners took in the sights and sounds of London. Iryna relived one incident when Mrs. Rozankowsky and she, while shopping, became lost. Though both were upset and preoccupied trying to find their way back to familiar territory, Iryna listened attentively, hoping that our president's humming would not change into the dreaded monotonous whistle. She knew if that happened, there would be trouble.

When in London it is not difficult to run into royalty. The representatives to the Conference had it easy, of course, and were invited to a reception at St. James Palace which was attended by Her Majesty Queen Elizabeth the Queen Mother. Iryna spoke with "Queen Mum", as the Britons call their favorite royal person, and was told by the gracious lady "it's so nice of you to come".

One of the duties of the ICW Conference was to elect a new slate of officers. Dr. Sook Ja Hong of South Korea accepted the post of president. UNWLA representatives gave her a book about pysanky from the Ukrainian Museum of America as a congratulatory gift.

On Monday, April 29th, news of the nuclear accident at Chernobyl was reported on British radio and television. "This news was very disturbing to all of us", stated Iryna "and basically there was very little of it." The Ukrainian women with the cooperation of other concerned parties, worked within committees and the Conference to have a "Statement of Concern" about the accident at the Chernobyl nuclear plant site put on record as part of the official deliberations.

While summing-up her impressions and feelings about the Conference, Iryna confessed that "...Always, in the back of my mind, during such occasions, I like to think about what we, as Ukrainians can accomplish to further our cause and concerns. I must admit, during the flight home, my conscience and I had a 'chat' — did I, as a representative of my organization, really do everything possible for our benefit, to justify the expenses and the time this venture entailed?"

It is of the utmost importance to the growth and development of our organization to initiate and further international contacts. Through this network our cause can come to the attention of organizations and individuals whose influence can benefit our interests. The work done in London by Mrs. Rozankowsky, Dr. Chomiak and Iryna Kyrowycky has opened one more door for us as Ukrainians, as members of UNWLA, as women.

MARTA BACZYNSKY

HAPPY BIRTHDAY

To the Lady in the Harbor!

The Statue of Liberty, America's symbol of freedom, will celebrate her 100th birthday this July 4th weekend. She has been renovated, cleaned and spruced up to accept homage from millions of people for whom she represents liberty, sanctuary and the opportunity for a better life.

One hundred years is a very long time. The Lady in the harbor has witnessed a century of spectacular changes and achievements, of progress and stalemata, of war and peace, of struggle and triumph. She stood on guard watching as the nation leaped into a turbulent twentieth century.

The statue was a gift from the people of France, brought in many sections to this country, to be assembled on a pedestal funded by the tons of pennies donated by America's school children, as well as by others who realized the symbolic value of the gracious image.

One hundred years is a long time. As a rule neither people nor nations have the strength of concrete and metal to weather the changes and upsets that history commands. Surely, because She was there to remind all that the force of freedom, the power of liberty and the sanctity of charity are the most noble virtues of social existence, this nation has achieved its stature and greatness.

At times She cried. The price of freedom, counted in the lives of millions during the devastating wars, or in the matter of the life of one Ukrainian sailor — was incalculable.

One hundred years is a long time. Let us hope that the experience of life gained in this century will be utilized for future generations in a positive way. Let us hope that the values represented by the Statue of Liberty will last unto eternity.

HAPPY BIRTHDAY GREAT LADY, and MANY MORE TO COME!

VOLUNTEERING — *Backbone of development*

Community and civic work done on a volunteer basis is an invaluable way to gain experience and make friends. The spectrum of life's activities are best exemplified within various organizations that constitute the framework of society.

In an article titled "Speaking Out: Fear of Volunteering" published in the April 1986 issue of CLUBWOMAN, the magazine of the General Federation of Women's Clubs, author Rhoda M. Dorsey claims that volunteer work "can provide visibility, experience, and confidence. But more importantly, it can offer a very special brand of fulfillment not found at work or at home."

The Statue of Liberty
Статуя Свободи

It is true that volunteering means giving time to a certain project. In our time-oriented society, that particular commodity is scarce, particularly when many women hold full-time jobs and care for families. Yet there is something to the saying "give busy hands another job and it will be done."

In the article, Ms. Dorsey says that voluntarism got a bad name during the early days of the women's liberation movement, when many feminists began equating it with "slave labor". Thus, many worthy organizations, such as the Red Cross, suffered for want of volunteers. However, the writer continues, many women got very

good jobs in the business field, many in management, largely because of their volunteer experience.

There are rewards and a certain magic in volunteer work missing from regular paying employment. For example, one has the satisfaction of repaying the debt to society for all that has been received from it. Volunteer work is usually casual, without the tensions and anxieties connected with a regular job. Basically, the work is fun and done because one believes in the principles and ideas of the organization or project. This last concept is very important since it opens the individual to friendships, brings personal benefit, and provides a means to test one's potentials.

Ms. Dorsey states that large corporations encourage their employees to do volunteer work. "They (the corporations) know that volunteer work can break the routine of daily life and perk up interest and enthusiasm on and off the job. The fact is that a person without outside

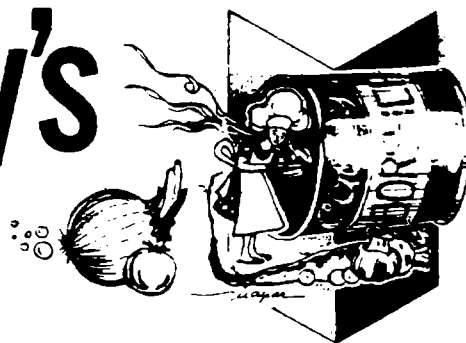
interests is a very flat individual indeed." The author has a long history of voluntarism which she believes helped her achieve professional success. Ms. Dorsey is president of Goucher College in Baltimore and is a member of four corporate boards. She attended the Decade for Women Conference in Kenya in 1985 as the only educator among the U.S. delegation.

Voluntarism can be nurtured at an early age by encouraging children and young people to join organizations, civic groups, or to give their time helping in hospitals, libraries, old age homes, pet shelters, etc. An individual who was never compelled to give his or her free time to a needy cause, will certainly have a hard time of it as an adult.

The benefits — the joy, the caring, the friendships, fulfillment and giving — are all part of a lifelong program in a structured, constructive life.

COOKY'S CORNER

FILBERT SWIRL BUTTER CAKE

This is the recipe of a wonderful, typical old-country cake, easy to make but delicious.

INGREDIENTS

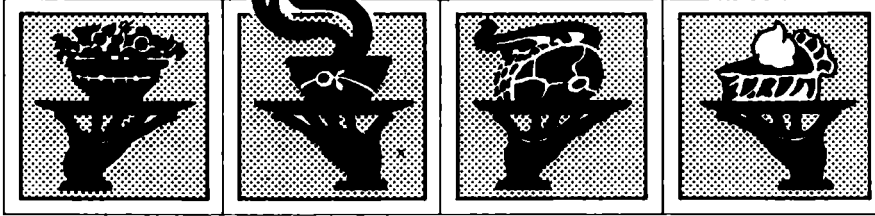
1 1/2 cups filberts (hazelnuts), finely ground
1/4 cup unsweetened cocoa powder
1/4 cup milk
1 tablespoon rum
2 sticks (1/2 pound) unsalted butter at room temperature
1/3 cup sugar
4 eggs at room temperature
1 1/2 teaspoon vanilla extract
2 1/2 cups sifted all-purpose flour
2 teaspoons baking powder
Confectioners' sugar for garnish

METHOD

1. Preheat the oven to 375°F. Butter and flour a 9-inch kugelhkopf or ring mold.
2. Mix together the ground nuts and cocoa. Moisten with milk and rum. Set aside.
3. Cream the butter for several minutes until fluffy and pale. Gradually beat in the sugar, 1 or 2 tablespoons at a time, until it is all incorporated. Then add the eggs, one at a time, blending thoroughly after each addition. Beat in the vanilla.
4. Mix together the flour and baking powder. Fold into the batter until blended.
5. Measure out 1 1/2 cups of the batter and blend well with the nut-

cocoa mixture. Layer half the remaining vanilla batter into the prepared pan. Smooth with a spatula. Then add the nut batter and smooth again. Dip a fork down into the bottom vanilla layer and lift it up in a big swirling motion, partially mixing the light and the dark batters. Repeat about six times around the mold. Add the remaining vanilla batter and smooth the top.

6. Bake immediately in the lower third of the oven for about 50 minutes, or until a cake tester comes out clean. Let the cake cool in the pan for 10 minutes; then unmold into a wire rack to cool thoroughly. Dust with confectioners' sugar before serving.

Місяць червень в Америці це місяць весіль. З цим пов'язане печення тортів. Подаємо два досить цікаві приписи.

МЮНХЕНСЬКИЙ ТОРТ

з трьох коржів

Коржі пекти в 10-інчовій тортівниці. Виложити дно добре натовщеним восковим папером, а з боків висмарувати товщем. Розігріти піч до 350° і пекти від 20 до 25 хвилин.

I-ий КОРЖ

4 унції меленого кокосу (*grated or flaked*) + **1 ложка борошна**
½ горнятка цукру
3 яйця
1 ложечка ванільової есенції

1. Збити білки на піну, щоб були густі.
2. Додавати по одному жовтку і всипати потрошки цукру, розмішувати добре після кожного додатку.
3. Додати кокос змішаний з борошном, все разом вимішати й влити до тортівниці.

II-ий КОРЖ

4 унції мигдалю без лушпиння,
змолоту
½ гор. цукру
3 яйця
2 ложки тертої булки

2 кістки масла + 2 ложки "кріско"
2 горнятка борошна
1/2 гор. вершків
4 унції мигдалю, меленого без лушпиння
3 жовтки

1. Замісити всі складники на тісто, поділити на 5 частин завинути в прозорий папір і дати на кілька годин до холодильника.

1. Збити білки на густо.
2. Додавати по одному жовтку, всипаючи потроху цукру та добре вимішуючи.
3. Додати мигдаль і терту булку, змішати й пекти.

III-ий КОРЖ

4 унції волоських горіхів, змолоту
2 ложки тертої булки
1 цитрина, втерти шкурку

1. Збити білки.
2. Додавати по одному жовтку, всипаючи цукру й добре вимішуючи.
3. Домішати до цього мелені горіхи, терту булку й цитринову шкурку і пекти.

МАСА: Морельова

½ баньки морельового масла

МАСА: Шоколядова

8 унцій шоколяди (*semi-sweet chocolate*)

¾ коробки збитого масла

3 жовтки

МОРЕЛЬОВИЙ ТОРТ

2. Розкачати тісто на круглі коржі й вкласти до тортівниць (в яких заздалегідь виложено восковий, натовщений папір).
3. Пекти в розігрітій печі на 375°, щоб зарум'янились.

МАСА

8 унцій морельового варення

1/3 гор. цукру

4 білки

1. У подвійній риночці над кип'ячою водою розтоплювати шоколяду.

2. Додати це до розбитого на крем масла, далі збивати, додаючи по одному жовтку.

СКЛИЦЯ:

ШОКОЛЯДОВА

12 унцій шоколяди
1/3 гор. холодної води

1. Над кип'ячою водою в риночці розтопити шоколяду.
2. Влити холодної води й добре розмішати, вважаючи, щоб була без грудок.
3. Полити торт теплою шоколядовою склицею.

ЦИТРИНОВО-ПОМАРАНЧЕВА

Сік з 1 цитрини й 1/2 помаранчі

1. Добре втерти цукор з соком. Якщо зарідке, можна додати ще цукру, а коли загусте трохи соку.

1. Збити білки на густу піну, додаючи потрошки цукор.
2. Додати варення і добре вимішати дерев'яною ложкою.
3. Перекладати коржі масою. Також можна намастити торт цією масою або поданою вище цитриново-помаранчевою склицею.

ХРОНІКА

ОКРУГА ДІТРОЙТ

Хроніка за 1985 рік

ВІДДІЛ	МІСЦЕВІСТЬ	ГОЛОВА
5-ий	Дітройт	Павліна Будзол
23-ий	Дітройт	Люба Петрик
26-ий	Гемтремк	Катерина Кобаса
37-ий	Дітройт	Банні Качанов
45-ий	Воррен	Марта Шехович
50-ий	Ен Арбор	Зеновія Бровінс
53-ий	Дітройт	Мери Майсюра
56-ий	Дітройт	Александра Лятишевська
58-ий	Дітройт	Юстина Нелліген
63-ий	Воррен	Ярослава Казанівська
76-ий	Воррен	Галина Калитяк
80-ий	Дітройт	Ольга Адамек
81-ий	Дітройт	Олена Лісківська
94-ий	Дітройт	Уляна Томич
95-ий	Дітройт	Джозефіна Суровий
96-ий	Воррен	Марія Савка

ОРГАНІЗАЦІЙНА РЕФЕРЕНТУРА

5-ий Відділ (Текля Гринчук — референтка) Відділ має 65 членок. До відділу прибуло 6 нових членів, але 7 виступило, 1 виїхала, 2 померли. Відділ влаштував 2 засідання управи й 10 ширших сходин, пересічна присутність 18-20. На 50-літньому святкуванні округи відділ був відзначений почесною грамотою за 50-літню працю в СУА, а 8 членів відділу були нагороджені золотими відзнаками за 50-літню приналежність до СУА. Відділ придбав два нові прапори — союзний та державний американський.

23-ий Відділ. (Люба Петрик — реф.). Відділ має 68 членів, приєднались 4 членки, виступили 2, померли 6. Під час святкування 50-ліття Округи відділ одержав почесну грамоту за 50-літню працю в СУА, а 10 членів отримали золоті відзнаки за 50-літнє членство в СУА. Відділ відбув 2 засідання управи й 10 ширших сходин, присутність приблизно 30-55.

26-ий Відділ. (Анна Заяць — реф.). У відділі є 67 членок, 1 виступила, 6 померли. Було скликано 5 засідань управи й 7 ширших сходин. Відділ належить до найстарших відділів СУА тому під час святкування 50-ліття Округи був відзначений почесною грамотою, а 9 членок відзначено золотими відзнаками за їхню приналежність до СУА.

45-ий Відділ. (Ольга Марущак — реф.). Відділ має 29 членок відбув 1 засідання управи й 8 ширших сходин, пересічна присутність 14-18. До Округної Управи входять 5 членок.

50-ий Відділ. (Оксана Трешньовська — реф.). Відділ має 14 членок. Відбув 1 засідання управи й 7 ширших сходин, пересічна присутність 10. 7 членок відділу взяли участь у святкуванні 50-ліття Округної Управи в Дітройті.

53-ий Відділ. (Ліля Строїч — реф.). У відділі є 28 членок. Відбуто 10 ширших сходин. До Округної Управи входять 3 членки.

56-ий Відділ. Відділ має 26 членок, відбув 3 засідання управи й 3 ширших сходин, пересічна присутність 10.

63-ий Відділ. (Леонтина Галяженко — реф.). Відділ має 43 членки, відійшли 4, пересічне число на сходах 20-25. До Округної Управи входять 4 членки.

76-ий Відділ. (Людвика Томин — реф.). Відділ начисляє 31 членок, виступило 2, померла 1. Відбулося 3 засідання управи й ширших сходин, пересічна присутність 15. До Округної Управи входять 3 членки.

81-ий Відділ. (Надія Терлецька — реф.). Відділ має 19 членок, виступило 4. Відбули 7 ширших сходин з пересічною участю 10 членів. До округної управи входять 2 членки.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ РЕФЕРЕНТУРА

5-ий Відділ. (Евдокія Барнич — реф.). На сходах відділу величаво було відзначено рефератом "22-го січня" і зачитано вірш У. Кравченко на цю тему. Прочитано: "Акції і реакції", Іванни Рожанковської з "Свободи", статтю "Олена Лотоцька". "Доктор Софія Парфанович — лікарка, письменниця".

менниця і громадська діячка". доповідь який приготувала Е. Барнич. Для ширшого громадянства влаштували свято з обідом "В поклоні героїням" і виступами. В травні відсвяткували "День матерів і доньок" з доповіддями в українській і американській мовах, 15-го вересня відбулося урочисте посвячення прапорів з обідом і доповіддю "Значіння прапору". У вакаційному часі влаштували пікнік.

23-ий Відділ. Влаштував для членок й ширшого громадянства традиційний Святий Вечір з дванадцятьма стравами й програмою. Спеціальними сходами відділ відзначив "Свято Ольги Басараб", "День союзянки" і "День матери". У жовтні відділ величаво відсвяткував "День української жінки". Після обіду о. крилошанин Йосиф Говорив про ролі української жінки в культурному, суспільному та релігійному житті. Катерина Хомяк зачитала реферат, Люба Петрик читала вірш Н. Кобринської, а Марія Гуменяк проспівала пісню про українських в'язнів. В "День подяки", 24-го листопада членки приготували обід.

26-ий Відділ. Переважно під час сходин читаються статті із журналу "Нашого Життя". Відмітили річницю смерті патронки відділу Ольги Басараб рефератом й деклямацією. З нагоди "Дня подяки" відділ влаштував обід для ширшого громадянства, а головним промовцем була д-р Маруся Бек.

45-ий Відділ. (М. Білинська — референтка). Відділ влаштував сходи з нагоди "Різдва Христового", окремими сходами відзначив роковини Тараса Шевченка, зачитано з "Свободи" допис "Милосердні Самарянки". На одних сходах, запросили Ольгу Ласку (членка 76-го Відділу), яка відчитала доповідь-спомин "Марива з перед 40 років", про німецькі концентраційні табори.

50-ий Відділ. (Дарія Роте — реф.). На сходах відчитано доповіді: про поїздку на Далекий Схід — Олени Панчак, про Лесю Українку та її творчість — Катруся Рижка, та про творчість Кокоски — Дарія Роте.

56-ий Відділ. (Ф. Кульчицька — реф.). Відсвяткували 25-ліття відділу виставкою праці членок в галерії "Еко". На виставці були знімки й рецензії з преси і з театральних вистав, мистецьких виставок і курсів: трикотарства, килимарства, кераміки, герданів і плетення.

63-ий Відділ. (д-р Валентина Савчук — реф.). Відбулися сходи з різдвяною програмою "Ялинка", і сходи з великодньою програмою на якій прочитано гумористичні вірші укладу членок Я. Казанівської і О. Гриньків. Вшановано Лесю Українку — доповідала д-р В. Савчук про поетку й читала її поему "Північні думи". Відзначено роковини Т. Шевченка — реферат приготувала І. Іваницька й прочитала вірші "Смерть Шевченка" — І. Драча, "На Тарасовій могилі" — Вороного й "Над широким Дніпром" — Тичини. Вшановано пам'ять д-р Софії Парфанович. Доповідь зачитала референтка "Д-р С. Парфанович — життєпис і її заслуги в медицині й літературі". Вшановано пам'ять В. Стуса — слово про поета зачитала д-р Савчук, а Христина Юзич прочитала поему "Ярій душе" і "Дозволь мені". В листопаді присвячено сходи "Листопадовим Дням" — реферат прочитала М. Цісарук, а вірш Купчинського "Листопад" читала О. Гищак.

76-ий Відділ. (О. Омецінська — реф.). На ширших сходах відділу вислухали доповідь та обговорили книжку М. Долота про Голод в Україні. Членки послухали цікаві спомини про бл.п. Митрополита А. Шептицького, а відчитанням мистецького твору відзначено 1-ий листопад.

МИСТЕЦЬКА/МУЗЕЙНА РЕФЕРЕНТУРА

5-ий Відділ організував виставки мистецтва в шкільному приміщені. Відділ є членом Українського Музею в Нью-Йорку, а також членами його є три членки. До крамнички У.М. вислано 28 робіток та книжку Шонка Русича "Україна в образах" і Оксани Мошинської "Книга українських вишивок".

23-ий Відділ є членом Українського Музею в Нью-Йорку.

26-ий Відділ є членом Українського Музею і в звітному часі придбав для нього 2 членки.

45-ий Відділ став членом У.М. й приєднано 2 нові членки відділу для нього.

50-ий Відділ вже від довшого часу є членом У.М.

53-ий Відділ влаштував у великому "Шапіні центрі" великодній базар, на якому показано писання писанок. Також по школах було показано як писати писанки. Висвітлено фільм з прозірками "Коровай-хліби".

56-ий, 63-ий, 76-ий Відділи є членами У.М. в Нью-Йорку. 76-ий Відділ зорганізував два базари: Різдвяний та Великодній, а також показ писання писанок.

81-ий Відділ. (Олена Паліж — реф.). Відділ виготовив 60 мініатюрних ляльок в народних і історичних строях, яких використано під час українського фестивалю в Дітройті. Успішною була різдвяна виставка в українській початковій школі та в кредитівці "Самопоміч". Відділ співпрацював з Окружною Управою в приготуванні 2-ох виставок в Історичному Музеї, та під час святкування 50-літнього ювілею СУА дітройтської Округи улаштовано відповідному мистецьку виставку.

РЕФЕРЕНТУРА СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ

5-ий Відділ. (Емі Бурзинські — реф.). Відділ переслав 4 пакунки до Бразилії з уживаним одягом, відвідував з великодніми кошиками й різдвяними дарунками німецьких і самітних у старечих домах.

26-ий Відділ. (М. Яблінська — реф.). Висилали картки з нагоди Різдвяних і Великодніх свят своїм членкам, а також відвідували хворих членок по домах і шпиталях. Відділ вислав єпископові Кривому до Бразилії пожертву на будову катедри, дав даток на допомогу школи при церкві Непорочного Зачаття в Гемтремку, вислав пожертву до ЗУДАКУ.

45-ий Відділ. (Мирослава Цап — реф.). Референтка та членки відвідували хворих та людей старшого віку. Вислано 2 пак. з одягом і харчами до Польщі, а 7 до Бразилії. Вислано стипендію ім. Стефи Колодницької в сумі 200.00 дол. до Головної Управи; старанням відділу стипендіятка одержала з фонду Еви Сташків допомогу 1000.00 дол. на написання докторської праці "Мазепа" в німецькій мові. Склали датки на фонд "Бабусі" та для хворих і потребуючих.

50-ий Відділ. Відділ спонсорує стипендіята в Бразилії, який вступив на богословські студії; під час різдвяних свят вислано йому різдвяний дарунок та побажання.

53-ий Відділ. (Теофанія Больона — реф.). Відділ на Великдень приготував 4 кошики з харчами, які передано потребуючим родинам в Дітройті.

56-ий Відділ. (Н. Григорчук — реф.). Відділ опікується людьми старшого віку й відвідує німецьких членок. Дві членки відділу спонсорує стипендіят.

76-ий Відділ. (М. Турянська — реф.). Відділ вислав 7

посилок до Польщі та Південної Америки, суспільна референтка відвідує старших членок у старечих домах. Відділ передплачує журнал "Наше Життя" для "Бабусі".

81-ий Відділ. (Олена Папіж — реф.). У відділі чітко зарисовується праця Суспільної Оліки. Референтка у співпраці з Мотриною Постолювською відвідує хворих членів, опікується і допомагає старшим віком. Перед Різдом відвідано 11 осіб у старечих домах. Вислано дарунки колишній стипендіятці. Відділ вислав 3 пакунки до Бразилії і 3 до Польщі. Спільно з 95-им Відділом запакував і вислав 21 пачок з уживаним одягом до Польщі й 10 пачок до Бразилії. Частину грошей на пересилку пожертвували поодинокі особи і "Самопоміч".

ІМПРЕЗОВА РЕФЕРЕНТУРА

Протягом року відбулися заходом Окружної Управи імпрези але влаштуванням їх займалися всі відділи. Відбулися такі імпрези: "Вечір Українського Музею" з доповіддю Люби Волинець і висвітленням прозірок; В "Інтернаціональному Інституті" відбувся "Український день" з мистецько-великодньою програмою, з мистецькою виставкою, показом писання писанок і з традиційним великоднім обідом; — "50-ліття СВА Дітройської Округи"; — Вшанування пам'яті Олени Лотоцької; — Участь в українському фестивалі в Дітроті, що триває 3 дні; — Пікнік на відпочинковій оселі "Діброва"; — Чайний вечір получений з виграшами лотерії мистецьких творів українських мистців; прибуток призначений на придбання домівки СВА.

45-ий Відділ влаштував дві дуже успішні імпрези. 17-го березня відбувся показ вишиваного одягу "Вишивана веснянка". В програмі був показ пристосування української вишивки до модерного одягу. Модельовано одяги для дітей і для старших мужчин вишивані сорочки й краватки й ріжного рода жіночі одяги вишивані гуцульськими, полтавськими, харківськими, яворівськими й буковинськими зображеннями з кораликами. 18-го жовтня відсвятковано 40-ліття смерті о. д-р А. Волошина, президента Карпатської України. У програмі взяли участь співпрацівники Уряду Карпатської України, а у святкуваннях, — українська громада.

53-ий Відділ влаштував показ найновішої моди в приміщенні Українського Культурного Центру. Експонати суконок одержали від "Джей Сі Пенней" а моделювали членки відділу.

63-ий Відділ. Восени відбулися "Вишивані вечерниці", на яких відзначено найкращу вишивану балева сукню. Прибуток призначений на одержання української католицької, вищої школи при церкві Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії.

76-ий Відділ. Влаштував дві імпрези для ширшого громадянства, весною відбувся "Традиційний оселедець", а восени відбулася "Дитяча вишивана забава" під час якої діти з садочка під проводом Миросі Бараник виконали гарну програму.

ВИХОВНА РЕФЕРЕНТУРА

76-ий Відділ веде дитячу світличку, учителькою є Мирослава Бараник. До світлички вписано 22 дітей, а пересічна участь дітей 20. Зайняття у світличці відбуваються 2 рази на тиждень. При світличці є батьківський комітет. Дитячий садок крім програми під час вишиваної забави влаштував ще "Свято Миколая", "Свято матері" й гарною програмою закінчив шкільний рік.

81-ий Відділ. Від початку існування виховна референтка відділу Тетяна Назаренко вміло провадила світличку. Крім зайнять з дітьми в звітному році зорганізувала 2 лекції для матерей. Лекції провели М. Фотчук на тему "Значіння релігії в вихованні дитини" і Л. Щербій "Що дитина навчається в світличці". Закінчення світлички відбулося 14-го червня. По вакаціях з причин недуги Т. Назаренко не могла провадити світлички, а що не вдалося підшукати вчительки, тимчасово світличка перестала існувати.

ПРЕСОВА РЕФЕРЕНТУРА

45-ий Відділ. Пресова референтка Ірена Тарнавська займається збиранням передплат журналу "Наше Життя". Виготувала два дописи з імпрез відділу, які були поміщені в журналі "Наше Життя" і в щоденнику "Свобода". Приготовлено "Історію 45-го Відділу" для поміщення в книзі Холотого Ювілею Округи Дітройт.

76-ий Відділ (С. Строїч — реф.). До "Нашого Життя" вислано два дописи про імпрези відділу, про "Традиційний оселедець" та про "Дитячу вишивану забаву". Пресова референтка виготовила хроніку відділу від початку його існування, яку поміщено в Ювілейній книзі Окружної Управи.

РЕФЕРЕНТУРА ЗВ'ЯЗКІВ

45-ий Відділ. (Наталія Гевко — реф.). Було зорганізувано від імені округи показ Великодніх звичаїв у Інтернаціональному Інституті. Зорганізувала "Український день" в школах Блумфільд, про якого був поміщений репортаж в "Оакленд Пресс".

50-ий Відділ. Дарія Роте є референткою зв'язку з "Етнік аллаєнс". Відділ має зв'язки з американським середовищем: Юніверситеті оф Мічіген "Юкр. Алюмні оф Стюдентс Ассосієшен" — три членки є в управі.

81-ий Відділ вислав телеграму до президента в обороні М. Медведя.

ГОСПОДАРСЬКА РЕФЕРЕНТКА

Господарські референтки відділів були дуже активні, приготувляли обіди, харчі, буфети на всі імпрези округи. Під час сходин відділу угощали членок чаєм і солодким. Для здобуття фондів для відділу організували й влаштували базарі й продажі домашнього печива.

Марія Зубаль,
пресова референтка округи

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА

Вплатили від 1-го до 30-го квітня 1986 р.:

500.00 дол.: Р. і А. Чорноболі, Рочестер (через 47-ий Відділ СУА)

450.00 дол.: "Самопоміч", Пассаїк (через 70-ий Відділ СУА)

400.00 дол.: 107-ий Відділ СУА; Р. Колтунюк, Лейквуд

350.00 дол.: Б. і Р. Федасюки, Берклей Гайтс (через 86-ий Відділ СУА)

300.00 дол.: М. і Б. Антонишини, Орандж; І. і О. Вільдер (через 72-ий Відділ СУА); д-р А. Гудзьяк, Сиракюз; Т. і О. Зазуля, Ріго Парк (через 83-й Відділ СУА); Т. і М. Залуцькі, Адельфі (через 78-й Відділ СУА); Я. Масюк, Філядельфія; М. Сосяк, Лейтам; М. Радович, Клойстер (через 104-ий Відділ СУА); М. Щербанович, Рокобурі (через 79-ий Відділ СУА)

250.00 дол.: Відділи СУА — 62-ий, 87-ий; Е. Іванців, Арлінгтон; Й. і Л. Кладко, Санівейл; З. і Ю. Петеші; В. і О. Роговські, Нью-Йорк (через 83-й Відділ СУА); Е. і З. Савчини, Глен Спей (через 62-ий Відділ СУА)

205.00 дол.: о. Ю. і С. Осадца, Глен Спей (через 62-ий Відділ СУА)

200.00 дол.: А. Бачинська, Елмгурст; С. Бойчук, Александрія (через 78-ий Відділ СУА); Н. Н., Юніон; А. Вересюк, Венерфілд (через 93-й Відділ СУА); І. Гаврилів, Філядельфія; К. і С. Гакбарт, Мілян; І. і М. Горбачуки, Бофало (через 49-ий Відділ СУА); д-р М. Грушкевич, Парма (через 33-й Відділ СУА); М. Дзерович, Канада (через Братства Укр. Католиків); С. Душанівська, Бофало (через 49-ий Відділ СУА); Я. і І. Закаляки, Лінден; Т. і Е. Ільчишини, Канада (через Брат. Укр. Кат.); А. і І. Капустинські, Гартфорд; О. Кармазин, Аліквіпа; О. і А. Колтунюки, Лейквуд; М. Крамарчук, Рочестер (через 47-ий Відділ СУА); Б. Лазірко, Ірвінгтон (через 86-ий Відділ СУА); О. і М. Лесюки, Лорейн; В. Миколинський, Канада (через Брат. Укр. Кат.); В. і О. Папіжі, Дітройт (через Округу СУА Дітройт); д-р Р. Сосенко, Джуліет (через 22-ий Відділ СУА); В. Сосяк, Лейтам; М. Сосяк, Лейтам; д-р Е. і Н. Стецькові, Тонаванда (через 49-ий Відділ СУА); О. і І. Чайка, Бродвю (через 33-й Відділ СУА); М. Шанайда та Г. Швець, Канада (через Брат. Укр. Кат.)

165.00 дол.: 22-ий Відділ СУА

150.00 дол.: 43-й Відділ СУА; В. Мельник, Бофало (через 49-ий Відділ СУА); д-р М. Перейма, Бофало (через 49-ий Відділ СУА)

113.00 дол.: 116-ий Відділ СУА

100.00 дол.: *через 49-ий Відділ СУА, Бофало:* М. Барницький, С. Дученко, М. Кладочний; *через 33-й Відділ СУА:* І. Нич, Клівленд; А. Тарнавська, Парма; д-р Л. Стефанівська, Мейплвуд

75.00 дол.: І. Ліскевич, Дітройт

50.00 дол.: Н. Єрега, Глен Спей (через 62-ий Відділ СУА); Ю. і Х. Свищуки, Ст. Луїс; А. і М. Татарські, Ворен

30.00 дол.: В. і Г. Беровець, Глен Спей (через 62-ий Відділ СУА); *через 49-ий Відділ СУА:* Н. і М. Гадзевичі, Йорктаун; Н. Сайкевич, Еверовіл

25.00 дол.: А. Кравчук, Голмдел (через 86-ий Відділ СУА); К. Галій, Лівінгстон; О. Коропецька, Балтімор; О. Перейма, Бофало (через 49-ий Відділ СУА); О. Полянська, Ньюарк (через 28-ий Відділ СУА); *через 62-ий Відділ СУА, Глен Спей:* П. Саяк, Е. Туринська; О. Цегельська, Бетлегем; І. Чуміловська, Скенектаді

20.00 дол.: А. Апелгейт, Фріголд (через 86-ий Відділ СУА); *через 49-ий Відділ СУА:* А. Бурда, Сенека; М. Грубьяк, Гамбург; М. Івах, Дел'ю; М. Паньків, Бофало; І. Кіндрачук, Глен Спей (через 62-ий Відділ СУА); Е. і Ю. Логуші (через 51-ий Відділ СУА)

10.00 дол.: *через 62-ий Відділ СУА, Глен Спей:* Ю. і М. Кузьмовичі, Е. Маланчук, А. Пишимука, З. Раковська; д-р Б. і Е. Сарачинські, Стемфорд

5.00 дол.: *через 62-ий Відділ СУА, Глен Спей:* А.Н., О. Вродин, Гаврилюк, О. Галій, Г. Кандюк, К. Кіндзерська, А. Костів, Ліник

2.00 дол.: Л. Стично, Ворен

Щиро дякуємо, **Талсса Туринська**
скарбник комісії стипендій СУА

Замість квітів та в пам'ять нашої добродійки-теточки сл.п. Ірини з Горникевичів Ганушевської пересилаємо через 47-ий Відділ СУА в Рочестері даток на стипендійну акцію СУА в сумі **50.00 дол.**, а родині складаємо глибоке співчуття. **д-р Юрій І Христина Свищуки**

В пам'ять нашої дорогої тети **Теклі Фединської** пересилаємо **50.00 дол.** на сиротинець в Бразилії. **Оля Цегельська, Оксана Коропецька**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Віктора Яворського**, складаємо **50.00 дол.** на стипендійну акцію СУА. **Аскольд і Марта Татарські**

Замість квітів на свіжу могилу мого вуйка бл.п. **Віктора Яворського** пересилаю чек на **75.00 дол.** на стипендійну акцію СУА. **Іва Ліскевич**

Наш не прийнятий гонорар із зустрічі "Українці — українському студентові" в церкві Непорочного Зачаття в Гілсайд, Н.Дж. складаємо на стипендійну акцію СУА. Разом **50.00 дол.** **Ксеня Галій, Анна Кравчук**

Частинний гонорар з "Веселого вечора" 28-го Відділу складаю **25.00 дол.** на стипендійну акцію СУА. **Одарка Полянська**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. їмості **Наталії з Ковчів Чужак**, мами нашої членки **Марії Лозинської**, пересилаємо для хворих дітей в Бразилії **310.00 дол.** **Пані Марії** і цілій родині покійної висловлюємо наші глибокі співчуття. **Управа й членки 47-го Відділу СУА, Рочестер, Н.Й.**

Замість квітів на могилу бл.п. **Наталії Чужак** жертвуємо, через 47-ий Відділ СУА, на хворих дітей в Бразилії **40.00 дол.**, а нашим приятелям п. **Марусі Лозинській, Марусі Вергун, Христі Ковч** і усій родині складаємо глибокі співчуття з приводу великої втрати. **Яра Кекіш і Андрій Літош**

З приводу втрати дорогих теток бл.п. **Наталії Чужак і Ірини Вирсти** складаємо **Христині Ковч** і родині наші сердечні співчуття, а замість квітів жертвуємо через 47-ий Відділ СУА в Рочестер Н.Й. **40.00 дол.** на хворих дітей в Бразилії. **Марійка і Міленько Гельбіг з родинию**

В пам'ять дорогих і невіджалуваних моїх теток, які відійшли у вічність бл.п. **Наталії з Ковчів Чужак** і бл.п. **Ірини з Лозинських Вирсти** складаю для хворих дітей в Бразилії по **25.00 дол.** через 47-ий Відділ СУА в Рочестер Н.Й., а родині висловлюю глибокі співчуття. **Христина Ковч**

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних Авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде містити невічливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає у вівторок, середу, четвер і п'ятницю від 10 — 1 від 3 — 6. В інших годинах за домовленням: тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646.

Адреса: 108 SECOND Ave., New York, N. Y. 10003

Закінчення "КОНФЕРЕНЦІЯ"

Україну, СУА й Українського Музею в Нью-Йорку. А уступаючій голові Дейм Делл д-р Квітковська подавали писанку, музейний каталог і матеріали про СФУЖО.

Треба згадати, що протягом 11-ох днів конференції ми роздавали матеріали про СУА, Український Музей, та брошури про Голод. Цікаво було спостерігати, що в порівнянні з європейськими жінками, жінки "Третього світу" багато ліпше обізнані з Україною і її проблемами, можливо тому, що багато з їхніх земляків студіювали в Києві, Харкові тощо. Ми старалися нав'язати якнайбільше особистих контактів та використати нагоди, щоб світ через чорнобильську трагедію звертав більшу увагу до України. В цій справі між жінками різних країн було багато взаєморозуміння. Дехто з них був занепокоєний шкідливими впливами на здоров'я людей їхніх країн.

Коли конференція скінчилася, ми почали підсумовувати наші справи й починання і дійшли до певного висновку, що приналежність до Національних Рад Жінок і Міжнародної Ради є наше єдине вікно у світ і дійсно треба поширювати контакти серед жінок цілого світу.

ПРЕСОВИЙ ФОНД

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Юліани Ратич** складаємо **10.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" а родині висловлюємо наші співчуття. **Управа й членки 62-го Відділу СУА в Глен Спей**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Юліани Ратич** складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" а опечаленій родині висловлюємо сердечні співчуття. **Дарія та Олександр Леськів**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Юліани Ратич** складаємо **10.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Родині висловлюємо щире співчуття. **Ірена і Михайло Кіндрачуки**

Замість квітів на могилу дорогої тети бл.п. **Наталії Чужакової з Ковчів** пересилаю **10.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а Марусі і Миرونів з родинами висловлюю сердечні співчуття. **Марія Кордуба з Ковчів.**

* * *

Звернення гонорару в сумі **10.00 дол.** складаю на Пресовий Фонд "Нашого Життя". **Наталка**

В пам'ять нашої недавно померлої товаришки д-р **Дарії Савдик** складаємо **200.00 дол.** на медичну допомогу для дітей і молоді в Бразилії. **Стефанія і Юрій Бережницькі**

У світлу пам'ять моєї улюбленої тети **Ольги Ціпановської**, учительки і піаністки, великої суспільної діячки, виховниці у патріотичному дусі трьох поколінь молоді і довголітньої членки Головної Управи Союзу Українок — складаю **20.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". **Олександра Терлецька**

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., N.Y. 10003

Subscription in the United States of America \$15.00, half year \$8.00, single copy \$1.50.

COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 15.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 15.00 дол. піврічна 8.00 дол. Поодиноке число 1.50 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть сплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 15.00 американських доларів.

Printed in U.S.A. by Computoprint Corporation 335 Clifton Ave., Clifton, N.J., 07011

©Copyright 1983 Ukrainian Women's League of America, Inc.

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y and at additional mailing offices" (USPS 414-660)

108 Second Ave. New York, N.Y. 10003

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

ISSN 0740-0225

INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBERING

Композиція блузки з ківської сорочки, з колекції узорів Українського Музею в Нью-Йорку. Вишивати нитками чорними та червоними DMC ч. 498. 1. Вставка рукава, 2. листва навколо шиї, 3. пазуха, 4. манжети. Рисувала Ольга Трачук.

Composition of a Kievan blouse from the Ukrainian Museum collection. Embroider using black and red DMC. 498. 1. Sleeve insert, 2. neckband, 3. front detail, 4. cuff. Pattern copied by Olga Tratchuk.